

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การทำงานเป็นบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของทุกคน เพราะการทำงานเป็นที่มาของผลตอบแทนเงินได้ที่เราต้องมาใช้จ่ายในการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตาม ลักษณะการทำงานของแต่ละคนก็แตกต่างกัน บางคนอาจรับราชการ บางคนเป็นนักธุรกิจ หรือประกอบธุรกิจส่วนตัว ฯลฯ นอกจากนี้อายุการทำงานก็อาจแตกต่างกันไปตามลักษณะของงานที่ทำ แต่โดยทั่วไปแล้วการหยุดอายุการทำงานหรือการเกษียณอายุการทำงานจะอยู่ที่อายุ 60 ปี ซึ่งหมายความว่า หลังจากอายุ 60 ปีแล้วรายได้ที่เคยได้รับการจากการทำงานทุก ๆ เดือนตลอดอายุการทำงานก็จะหมดไป และการใช้ชีวิตหลังเกษียณของแต่ละคนจะเป็นอย่างไรนั้นก็แตกต่างกันออกไปซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับการเตรียมความพร้อมเพื่อการวางแผนการเงินของแต่ละคน

ในปัจจุบันนี้ การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมีความสำคัญมาก เหตุผลที่ทำให้ต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ก็คือ การเปลี่ยนแปลงด้านประชากรของประเทศไทย หากย้อนหลังไปประมาณปี พ.ศ. 2540 อายุขัยโดยเฉลี่ยของชายไทยโดยเฉลี่ย 64 ปี ส่วนผู้หญิงอายุ 69 ปี จะเห็นว่าสมัยก่อนคนไทยมีชีวิหลังเกษียณไม่นานนัก จึงไม่จำเป็นต้องวางแผนการเงินเพื่อเกษียณ แต่ในปัจจุบันมีการพัฒนาทางด้านทางการแพทย์และการสาธารณสุขมากขึ้น ส่งผลให้คนไทยเฉลี่ยมีอายุยืนยาวขึ้น จากตัวเลขคาดประมาณของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยเฉลี่ยของคนไทยจะสูงขึ้นอีก โดยชายไทยจะมีอายุ 75 ปี และหญิงไทยจะมีอายุถึง 80 ปี ซึ่งหมายความว่าชีวิหลังเกษียณของผู้ชายยาวขึ้นถึง 15 ปี และ 20 ปี ถ้าเป็นเพศหญิง นอกจากนี้ความเสี่ยงทางเศรษฐกิจก็มีเพิ่มขึ้นทุกวัน ซึ่งอาจจะเป็นผลกระทบมาจากเหตุการณ์ทางการเมืองหรือวิกฤติเศรษฐกิจต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อความไม่มั่นคงในอาชีพการงานและการเงินในอนาคต (นำชัย เตชะธรัตน์ วิโรจน์, 2547)

ในปี พ.ศ. 2557 กระทรวงสาธารณสุขได้รายงานถึงสถานะของผู้สูงอายุในประเทศไทยว่าขณะนี้ ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด 64.5 ล้านคน ในจำนวนนี้มีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 9.4 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ของประชากร โดยเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 5 แสนคน และคาดว่าในปี พ.ศ. 2568 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) จำนวนผู้สูงอายุจะมีประมาณ 14.4 ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นเกินร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด กล่าวคือจะมีผู้สูงอายุ 1 คนในประชากรทุก ๆ 5 คน (ไทยรัฐออนไลน์, 2557) ซึ่งหมายถึงว่าในสังคมไทยจะมีจำนวนของคนที่ต้องใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุการทำงานอีกเป็นจำนวนมาก และนอกจากนี้ความเสี่ยงทางเศรษฐกิจก็มีเพิ่มขึ้นทุกวัน ซึ่งอาจจะเป็นผลกระทบมาจากเหตุการณ์ทางการเมืองหรือวิกฤติเศรษฐกิจต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อความไม่มั่นคงในอาชีพการงานและการเงินในอนาคต

จากงานวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (วรวรรณ ธาราภูมิ, 2557) ได้สำรวจการเตรียมความพร้อมสำหรับการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของกลุ่มแรงงานในระบบ

ช่วงอายุ 40 - 60 ปี ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลแล้ว พบว่า คนวัยนี้วางแผนเงินออมไว้ใช้ในวัยเกษียณผิดพลาด โดยผลการวิจัยพบว่า ความผิดพลาดมีอยู่ 7 ประการ ซึ่งส่งผลให้ผู้ที่อยู่ในวัยนี้มีเงินออมไม่พอใช้หลังเกษียณ กล่าวคือ

1. เริ่มวางแผนช้าเกินไป คือ มีเพียง 38% ที่เคยวางแผนเพื่อการเกษียณและปฏิบัติตามแผนได้อย่างสม่ำเสมอ
2. การวางแผนด้วยความมั่นใจมากเกินไปเกินควร โดย 71% ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยวางแผนเพื่อการเกษียณมั่นใจว่าคุณภาพชีวิตหลังเกษียณจะใกล้เคียงหรือดีกว่าปัจจุบัน
3. การวางแผนโดยขาดความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างคาดว่าจะลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงในสัดส่วนที่สูงขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น และละเลยผลของเงินเฟ้อในอนาคต
4. การประมาณค่าใช้จ่ายหลังเกษียณน้อยเกินไป ซึ่งสัดส่วนค่าใช้จ่ายในปีแรกหลังเกษียณต่อรายได้ในปีสุดท้ายก่อนเกษียณที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวางแผนมีค่าเฉลี่ยเพียง 34% ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับ 70% ซึ่งเป็นค่าขั้นต่ำที่นิยมใช้ในการวางแผนทางการเงิน
5. การประมาณอายุขัยเฉลี่ยน้อยเกินไป จะพบข้อผิดพลาดนี้ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีโอกาสที่เงินออมจะหมดก่อนสิ้นอายุขัย
6. การออมเงินไว้น้อยเกินไป ถ้าสินทรัพย์เพื่อการเกษียณไม่รวมอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีเงินออมไม่เพียงพอสำหรับวัยเกษียณ แต่ถ้ารวมอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีเงินออมเพียงพอสำหรับวัยเกษียณ
7. การเกษียณอายุก่อนกำหนด ซึ่ง 28% ของกลุ่มตัวอย่างต้องการเกษียณก่อนกำหนด แต่ผู้ที่ต้องการเกษียณก่อนกำหนดส่วนใหญ่มีเงินออมไม่เพียงพอสำหรับวัยเกษียณ

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุทั่วโลกมีแนวโน้มว่าจะมีเงินไม่พอใช้หลังเกษียณ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา ถึงแม้ว่าจะมีระบบบำนาญกำหนดหน้ามากประเทศหนึ่ง แต่จากการเปิดเผยผลสำเร็จของ The Employee Benefit Research Institute พบว่าคนอเมริกันในช่วงอายุ 60 กว่าๆ ยังมีเงินเก็บไม่พอสำหรับการเกษียณ โดยเฉลี่ยแต่ละคนจะมีเงินเก็บประมาณ 4.5 ล้านบาท ซึ่งหากต้องใช้เงินก้อนนี้ไปอีก 25 ปี ก็จะมีเงินใช้เพียงเดือนละ 15,000 บาทและนอกจากนี้ยังมีการศึกษาของมหาวิทยาลัยในออสเตรเลียพบว่า ในหลายประเทศ ระดับเงินเกษียณของผู้หญิงจะมีปัญหา มากกว่าผู้ชายเนื่องจากมีรายได้น้อยกว่าผู้ชายเฉลี่ยประมาณ 25% แต่กลับมีอายุขัยมากกว่าผู้ชาย 5-7 ปี สำหรับในออสเตรเลียมีการประเมินว่า ผู้หญิงออสเตรเลียมีเงินเกษียณประมาณ 1.7 ล้านบาท ขณะที่ผู้ชายมีเงิน 3.6 ล้านบาท เฉลี่ยแล้วผู้หญิงมีเงินเพียงครึ่งหนึ่งของผู้ชาย ดังนั้นผู้หญิงก็ยิ่งต้องมีความจำเป็นในการวางแผนการเงินอย่างรอบคอบ สำหรับประเทศอื่นๆ ในแถบเอเชียก็ประสบปัญหาการบริหารเงินหลังเกษียณเช่นกัน เช่น ในประเทศมาเลเซีย ถึงแม้จะมีระบบการออมเพื่อเกษียณภาคบังคับสำหรับคนทำงานทุกคน แต่ก็ยังมีปัญหา เพราะประชาชนส่วนใหญ่ใช้เงินเกษียณที่ได้รับทั้งก่อนหมดลงตั้งแต่ 5 ปีแรกหลังเกษียณ (สุรรัตน์ สุรเดชะ, 2555)

ดังนั้น เราควรใช้ชีวิตอย่างไร ใช้เงินอย่างไร เพื่อชีวิตหลังเกษียณ สิ่งที่จะเป็นตัวตัดสินได้ก็คือ คุณภาพชีวิตหลังเกษียณที่เราต้องการ ยิ่งต้องการคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งต้องใช้เงินมากขึ้น เราสามารถแบ่งระดับของคุณภาพชีวิตหลังเกษียณได้ 3 ระดับคือ

ระดับที่หนึ่ง การเกษียณขั้นต้นหรือการใช้ชีวิตหลังเกษียณแบบไม่อด มีเงินเพียงพอใช้ใน แต่ละเดือนสำหรับค่าใช้จ่ายจำเป็น เช่น ปัจจัยสี่ และค่าสาธารณูปโภค

ระดับที่สอง เป็นการเกษียณแบบพอเพียง คือ การที่เรารักษาคุณภาพชีวิตหลังเกษียณให้ เท่ากับตอนที่ยังมีงานทำอยู่ ซึ่งโดยทั่วไปก็จะใช้วิธีประมาณค่าใช้จ่ายในอนาคต ว่าคนเกษียณจะใช้ เงินโดยเฉลี่ยประมาณ 50 - 70 % ของรายได้หลังเกษียณ

ระดับที่สาม การเกษียณแบบเหลือเฟือ เป็นการเก็บเงินเกษียณให้มากกว่าการเกษียณแบบ พอเพียง หมายความว่า เราจะต้องเก็บเงินเกษียณแบบพอเพียงไว้เป็นพื้นฐานก่อน แล้วบวกเพิ่มด้วย เงินที่คาดว่าจะใช้พิเศษเมื่อเกษียณ

จากเหตุผลทั้งหมดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการวางแผนการเงินสำหรับอนาคตในยามเกษียณ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งการเกษียณอายุการทำงานก็เป็นภาวะการณ์ที่จะต้องเกิดขึ้นกับผู้ทำงานทุกคนอย่างหลีกเลี่ยงไปไม่ได้ บางคนอาจวางแผนโดยเอาเงินไปลงทุนในหุ้น กองทุนรวม หรือการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ ในประเทศไทยสถาบันอุดมศึกษาจะมีทั้งของภาครัฐและ ภาคเอกชน อันประกอบไปด้วยบุคลากรหลายประเภท เช่น เจ้าหน้าที่ อาจารย์ ผู้ช่วยสอน นักวิจัย เป็นต้น รวมทั้งมีการจัดผลตอบแทนและสวัสดิการแตกต่างกันออกไปตามประเภทของ สถาบันการศึกษาต้นสังกัดและตามลักษณะของบุคลากร ซึ่งส่งผลให้มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานที่ต่างกันไป เช่นเดียวกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จะแบ่ง ออกเป็น 6 ประเภท อันได้แก่ ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย อาจารย์ประจำ ตามสัญญาจ้าง อาจารย์ชาวต่างชาติ และอาจารย์ชั่วคราว ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 สรุปจำนวนบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปี พ.ศ. 2557

หน่วยงาน	เงินงบประมาณแผ่นดิน			เงินรายได้			รวม
	ข้าราชการ	พนักงานราชการ	พนักงานมหาวิทยาลัย	อาจารย์ประจำตามสัญญาจ้าง	ชาวต่างชาติ	บุคลากรชั่วคราว	
1. คณะครุศาสตร์	44	1	12	24	0	6	87
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	33	2	53	48	8	0	144
3. คณะวิทยาการจัดการ	30	2	69	57	0	0	158
4. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	19	0	42	40	0	0	101
5. คณะพยาบาลศาสตร์	0	0	7	28	0	6	41
6. โรงเรียนการท่องเที่ยวและบริการ	3	1	17	36	0	2	59
7. โรงเรียนการเรือน	10	0	15	32	0	0	57
รวม	139	6	215	265	8	14	647

ที่มา: กองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2557

จากตารางที่ 1.1 แสดงให้เห็นว่าร้อยละ 95 ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จะอยู่ในประเภทของข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และอาจารย์ประจำตามสัญญาจ้าง ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการจะสามารถสมัครเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) เมื่อเกษียณก็สามารถเลือกที่รับเงินทั้งก้อน หรือขอทยอยรับเงิน หรือแบ่งรับมาก่อนหนึ่ง ส่วนที่เหลือทยอยขอรับ พนักงานมหาวิทยาลัยเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ก็สามารถรับเงินสะสมได้เมื่อเกษียณอายุ ส่วนอาจารย์ประจำตามสัญญาจ้าง เป็นสมาชิกกองทุนสะสมเลี้ยงชีพ จะได้รับเงินสะสมคืนทุก 5 ปีจากข้อมูลดังกล่าว การเตรียมรับมือกับการบริหารการเงินในวัยเกษียณของอาจารย์แต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป ดังนั้นผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อที่จะได้นำผลจากงานวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรว่าให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเตรียมความพร้อมทางการเงินก่อนเกษียณอายุการทำงาน และจะได้รู้จักการเตรียมวางแผนการเงินเพื่ออนาคต อันจะส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีหลังเกษียณอายุการทำงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ประชากร

คือ อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ใน 3 ประเภท อัน ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และอาจารย์ประจำตามสัญญาจ้าง ใน 7 คณะ คือ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะพยาบาลศาสตร์ โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ และโรงเรียนการเรือน แต่ไม่รวมอาจารย์สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 619 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ ด้านอาจารย์ ประกอบด้วย

2.1.1 ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภาวะสุขภาพ อายุ

การทำงาน ประเภทบุคลากร

2.1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ รายจ่าย

2.1.3 ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนการเงิน

หลังเกษียณอายุการทำงาน ทศนคตต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

2.2 ตัวแปรตาม คือ การวางแผนการเงินก่อนเกษียณอายุการทำงาน

3. ระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้จะใช้เวลาในการศึกษา 12 เดือน

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

1. การวางแผนการเงิน หมายถึง การวางแผนการใช้จ่ายเงินและเตรียมสะสมทรัพย์สิน การประเมินรายรับ-รายจ่ายภายหลังการเกษียณอายุการทำงาน การจัดการภาระหนี้สิน และการเตรียมเงินสำรองเพื่อไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย

2. การเกษียณอายุการทำงาน หมายถึง การออกจากตำแหน่งหน้าที่การงาน เมื่อมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2530 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2533)

3. อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต หมายถึง อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ใน 3 ประเภท อันได้แก่ ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และอาจารย์ประจำตามสัญญาจ้าง แต่ไม่รวมอาจารย์สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน
3. ปัจจัยด้านจิตวิทยามีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการให้ความรู้ด้านการเงินกับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตก่อนการเกษียณอายุ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต” มีการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเกษียณอายุ
2. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
4. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุ
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการเกษียณอายุ

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เกษียณอายุ” หมายถึง “ครบกำหนดอายุรับราชการ สิ้นกำหนดเวลารับราชการหรือการทำงาน” ซึ่งสำหรับประเทศไทยจะกำหนดอายุ 60 ปี เป็นอายุเกษียณจากการทำงานในระบบราชการ ซึ่งเป็นการเกษียณอายุโดยการบังคับ ไม่ใช่การเกษียณอายุโดยสมัครใจ

วันชัย แก้วสุมาลี (2552: 24) ได้ให้ความหมาย การเกษียณอายุการทำงานหมายถึง การที่บุคคลเขาสู่วางจรชีวิตหรือกระบวนการทางสังคมในการประกอบอาชีพที่กำหนดให้บุคคลที่ได้รับ การจ้างงานต้องออกจากงานเมื่อถึงช่วงอายุที่กำหนดไว้ ความรับผิดชอบต่ออาชีพและโอกาสในการ ทำงานในด้านต่างๆ จะลดต่ำลง โดยเกณฑ์การเกษียณอายุจะใช้แตกต่างกันตั้งแต่ อายุ 60 – 65 ปี

รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553: 61) ได้ให้ความหมายการเกษียณอายุว่า หมายถึง การที่ บุคคลหยุดทำงานที่เคยทำประจำ เมื่อมีอายุครบกำหนดตามที่แต่ละหน่วยงานได้กำหนดไว้ หรือหยุด ทำงานประจำเพราะปัญหาสุขภาพ หรือหยุดทำงานประจำตามเป้าหมายเวลาที่แต่ละบุคคลได้กำหนด ไว้ โดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์กรหรือหน่วยงานที่ทำงานอยู่

ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ แพรวพรรณ มังคลา (2554: 8) ได้ให้ความหมายการ เกษียณอายุว่า หมายถึง การที่บุคคลสิ้นสุดอายุการทำงาน เมื่อมีอายุครบตามเกณฑ์ที่หน่วยงานหรือ องค์กรได้กำหนดไว้ โดยส่วนใหญ่บุคคลจะเกษียณอายุเมื่อมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์

สรุปการเกษียณอายุหมายถึงการครบกำหนดอายุการทำงานของคุณบุคคล ซึ่งอาจครบ กำหนดตามเกณฑ์ที่องค์กรหรือหน่วยงานกำหนดไว้ หรือตามเป้าหมายเวลาที่บุคคลได้กำหนดไว้

ความเป็นมาของการกำหนดอายุเกษียณ

แนวคิดการกำหนดอายุเกษียณ เกิดขึ้นเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องสวัสดิการ ที่แรงงานจะได้รับหลังวัยทำงาน ซึ่งแต่ละประเทศจะมีจุดเริ่มต้นการกำหนดอายุเกษียณต่างกัน ขึ้นอยู่

กับระบบสวัสดิการและผลประโยชน์ที่จะให้แก่แรงงานเมื่อพ้นวัยทำงาน ตัวอย่างเช่น ในประเทศอังกฤษ ก่อนพ.ศ. 2433 การตัดสินใจเลิกทำงานเป็นการตัดสินใจของแต่ละบุคคลโดยพิจารณาจากความสามารถของการทำงานที่ลดลง โดยมีได้มีกฎระเบียบมาบังคับว่าต้องเกษียณอายุเมื่อใด จนเวลาผ่านไป อังกฤษ จึงเริ่มต้นกำหนดให้บุคลากรในหน่วยงานราชการเป็นหน่วยงานแรกที่มีการเกษียณงานที่อายุ 60 - 65 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่เยอรมันก็ได้กำหนดอายุเกษียณการทำงานที่ 65 ปีเช่นเดียวกัน สำหรับในสหรัฐอเมริกาก็เป็นอีกประเทศที่เริ่มกำหนดอายุเกษียณการทำงานใน พ.ศ. 2463 แก่ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2478 คนทำงานในภาคเอกชนก็ถูกกำหนดอายุเกษียณเช่นกัน โดยเกณฑ์อายุเกษียณคือ 65 ปี ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 ได้มีการออกกฎหมายไม่อนุญาตให้ภาคส่วนต่าง ๆ ที่ไม่ใช่รัฐบาลกลางบังคับให้พนักงานเกษียณอายุก่อน 69 ปี และยกเลิกโดยสิ้นเชิงสำหรับผู้ทำงานในรัฐบาลกลางของสหรัฐ และในที่สุด พ.ศ. 2529 สหรัฐอเมริกายกเลิกการกำหนดอายุเกษียณโดยสิ้นเชิง แต่จะมีการกำหนดอายุที่จะเริ่มให้สวัสดิการจากประกันสังคม ปัจจุบันนี้อายุที่จะได้รับสวัสดิการจากประกันสังคมอย่างเต็มรูปแบบคือ เมื่ออายุครบ 66 ปี และจะเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึง 67 ปี ภายใต้อายุ พ.ศ. 2570 สำหรับประเทศไทย ถึงแม้ตามกฎหมายจะระบุไว้ที่อายุ 60 ปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นปีงบประมาณ แต่ตำแหน่งที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะ เช่น ตุลาการ อาจารย์มหาวิทยาลัยระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป ได้กำหนดอายุเกษียณที่ 65 ปี ส่วนภาคเอกชนไม่มีการกำหนดอายุเกษียณอย่างเป็นทางการ ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของแต่ละองค์กรเอกชน

ระยะต่าง ๆ ของการเกษียณอายุ

Atchley (1994) อธิบายว่า การเกษียณอายุเป็นกระบวนการที่บุคคลต้องพบกับการเปลี่ยนแปลง โดยแบ่งเป็น 6 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนการเกษียณ (Pre - retirement Phase) แบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ระยะก่อนการเกษียณนาน ๆ (Remote Phase) ผู้ที่จะเกษียณอายุยังไม่รู้สึกวิตกกังวลต่อการเกษียณ และระยะใกล้เกษียณ (Near Phase) ผู้ที่จะเกษียณอายุเริ่มวิตกกังวลที่จะต้องก้าวเข้าสู่บทบาทของผู้สูงอายุ โดยจะวิตกเกี่ยวกับรายได้ สุขภาพ และการสูญเสียงาน ในระยะนี้หากบุคคลได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุก็จะไม่วิตกกังวลหรือมีความวิตกกังวลเพียงเล็กน้อย และจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเกษียณอายุ

2. ระยะหลังเกษียณใหม่ ๆ (Honeymoon Phase) ผู้เกษียณอายุจะมีความสุขที่ได้พักผ่อนจากการทำงาน รู้สึกหลุดพ้นจากหน้าที่ มีเวลาว่างที่เป็นอิสระ ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ ระยะนี้แต่ละบุคคลจะอยู่ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันไป อาจเป็น 1 - 5 ปี หรือน้อยกว่า 1 ปีก็ได้

3. ระยะเริ่มเบื่อหน่าย (Disenchantment Phase) ผู้เกษียณอายุจะมีความเครียดสูง รู้สึกเหงา ขาดเพื่อน หงุดหงิดง่าย ไม่พอใจในสภาพทั่วไป ปรับตัวไม่ได้กับการเปลี่ยนแปลง

4. ระยะเริ่มปรับตัว (Reorientation Phase) เป็นระยะของการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการดำเนินชีวิตประจำวันหลังเกษียณ

5. ระยะปรับตัวได้ (Stabilization Phase) เป็นระยะที่มีความเข้าใจในบทบาทของตัวเอง สามารถปรับตัวได้แล้ว และมีความเคยชินต่อการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุ

6. ระยะเวลาสุดท้ายของชีวิต (Termination Phase) เป็นระยะที่ผู้เกษียณอายุต้องพึ่งพาผู้อื่น ไม่สามารถช่วยตนเองได้ ระยะนี้จะรวมไปถึงวาระสุดท้ายของการมีชีวิตด้วย

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

นอกจากนี้ Atchley (1994) แบ่งการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณออกเป็น 2 ระยะคือ

1. ระยะก่อนการเกษียณนาน ๆ (Remote Phase) ระยะนี้ความคิดเรื่องการเกษียณอายุยังอยู่ห่างไกลมาก การเตรียมความพร้อมในระยะนี้สามารถเริ่มได้ตั้งแต่ก่อนวัยทำงาน หรือเริ่มเมื่อวัยทำงาน สิ่งที่เหมาะสมควรเตรียมในระยะนี้ได้แก่

1.1 การเงิน ซึ่งต้องมีการเตรียมในระยะยาว บุคคลที่ต้องการมีชีวิตหลังเกษียณที่สบายต้องมีการวางแผนด้านการเงินให้มาก

1.2 การใช้เวลาว่าง การพัฒนาทักษะการใช้เวลาว่างจะทำได้ง่ายในวัยหนุ่มสาว เนื่องจากการศึกษาวิชาการต่าง ๆ เปิดกว้างสำหรับวัยนี้

1.3 การดูแลสุขภาพสุขภาพ สุขภาพวัยเกษียณอายุจะดีได้ต้องได้รับการดูแลอย่างดีตั้งแต่วัยหนุ่มสาว บุคคลที่ไม่ดูแลสุขภาพของตนมาตั้งแต่ต้น สุขภาพในวัยเกษียณอายุก็จะไม่ดีตามไปด้วย

2. ระยะใกล้เกษียณ (Near Phase)

2.1 ด้านจิตใจ พยายามยอมรับเกณฑ์ของสังคมที่ถูกกำหนดไว้ ไม่วิตกกังวลกับการเกษียณอายุจนเกินไป

2.2 ด้านทัศนคติต่อการเกษียณอายุ หากบุคคลได้มีการเตรียมความพร้อมในระยะก่อนการเกษียณนาน ๆ มาอย่างดี จะไม่เกิดทัศนคติด้านลบต่อการเกษียณอายุ

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านต่าง ๆ

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุการทำงาน สามารถสรุปแนวคิดในการวางแผนเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุได้เป็น 4 ด้าน (บรรลุ ศิริพานิช, 2550) ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจ หมายถึง เตรียมศึกษาหาความรู้ เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในวัยสูงอายุ เช่น อ่านเอกสาร/บทความเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติตนที่ถูกต้องและการดูแลสุขภาพในวัยสูงอายุ การตรวจสุขภาพประจำปี การออกกำลังกายและออกกำลังกายสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ถูกหลักโภชนาการ และเหมาะสมกับวัย ปัญหาสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อเตรียมใจให้พร้อมที่จะเผชิญเมื่อเกษียณอายุ การรักษาสุขภาพจิต

2. การเตรียมความพร้อมด้านการเงิน หมายถึง การจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน ความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก อสังหาริมทรัพย์ ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับเรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในตลาด

หลักทรัพย์ การลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล ความรู้เกี่ยวกับอาชีพสำรอง การพัฒนาการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจที่จะประสบหลังการเกษียณ

3. การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง การเตรียมหรือวางแผนมีบ้านเป็นของตนเองเพื่อพักอาศัยหลังเกษียณอายุ การจัดสภาพภายในบ้านให้เหมาะสมกับวัยผู้สูงอายุ ความรู้เกี่ยวกับสถานสงเคราะห์บ้านพักคนชราของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ค่าใช้จ่าย การให้บริการ สวัสดิการเงินกู้เพื่อที่พักอาศัย กฎหมายที่ดินและที่อยู่อาศัย

4. การเตรียมความพร้อมด้านการมีส่วนร่วมในสังคม หมายถึง การเข้าร่วมเป็นสมาชิก ชมรมหรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ร่วมเป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสาธารณสุข เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข ความสัมพันธ์กับบุคคลต่างวัย และวัยเดียวกัน

การเตรียมความพร้อมทั้ง 4 ด้านนี้จะมีส่วนช่วยให้ผู้เกษียณอายุการทำงานสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับค่านิยมขององค์ประกอบชีวิตที่สุขสมบูรณ์ของผู้สูงอายุไทย 4 องค์ประกอบของ ประพนอม โอทกานนท์ (2554: 51-52) ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบด้านร่างกาย ด้านจิตใจ อารมณ์และจิตวิญญาณ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ

ผลกระทบจากการเกษียณอายุ

การเกษียณอายุมีผลกระทบต่อผู้เกษียณในหลายด้าน ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อการดำเนินชีวิตเป็นต้นว่า

1. ผลกระทบด้านร่างกาย ผู้เกษียณอายุต้องเผชิญกับปัญหาความเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ เนื่องจากเป็นช่วงการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ เช่น ระบบประสาทต่าง ๆ เสื่อมลง ระบบกระดูกเสื่อม นอกจากนี้ ทฤษฎีเกี่ยวกับความสูงอายุด้านชีววิทยา ได้แก่ ทฤษฎีทำลายตนเอง (Autoimmunity Theory) และทฤษฎีระบบภูมิคุ้มกัน (Immune System Theory) กล่าวว่า เมื่ออายุมากขึ้นร่างกายจะสร้างภูมิคุ้มกันปรกติน้อยลง พร้อม ๆ กับสร้างภูมิคุ้มกันชนิดทำลายตัวเองมากขึ้น ทำให้ร่างกายต่อสู้กับเชื้อโรคได้ไม่ดี เจ็บป่วยง่าย ยิ่งหากผู้เกษียณอายุขาดความรู้ในด้านการดูแลสุขภาพก็ยิ่งทำให้สุขภาพเสื่อมลงอย่างรวดเร็ว

2. ผลกระทบด้านจิตใจ การเกษียณอายุก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันต่อกิจวัตรประจำวัน ต้องละทิ้งบทบาททางสังคมที่เคยปฏิบัติมายาวนาน ในขณะเดียวกัน การเกษียณอายุทำให้ผู้เกษียณถูกตีตราว่าเป็นผู้สูงอายุ ถูกมองว่าไร้ความสามารถ นอกจากนี้ ในวัยนี้ผู้สูงอายุยังต้องเผชิญกับภาวะการสูญเสียบุคคลใกล้ชิด เช่น การเสียชีวิตของคู่สมรส เพื่อน และญาติวัยเดียวกัน รวมถึงการสูญเสียสัมพันธภาพในครอบครัว เนื่องจากในวัยนี้ลูก ๆ มักจะมีครอบครัวและแยกย้ายไปอยู่ต่างหาก ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกลดถอยลง ต่างคนต่างอยู่ การติดต่อสัมพันธ์หรือมีกิจกรรมร่วมกันลดลงกว่าแต่ก่อน หากผู้เกษียณอายุไม่สามารถปรับตัวต่อสภาพเช่นนี้ได้จะเกิดความรู้สึกที่ตนเองไร้คุณค่า ไร้ความหมาย นำไปสู่การมีอารมณ์หงุดหงิด ซึมเศร้า ขาดความพึงพอใจต่อสภาพชีวิตในปัจจุบันจนอาจถึงกับฆ่าตัวตายได้ (สมประสงค์ ศิริวงศ์, 2539)

3. ผลกระทบด้านสังคม การเกษียณอายุเป็นการถอนบทบาททางสังคมภายนอกทำให้ผู้เกษียณมีสังคมแต่ภายในบ้าน ขาดการพบปะกับเพื่อนร่วมงาน บทบาททางสังคมลดลง อำนาจ

ต่าง ๆ ที่เคยมีก็หมดไป ส่งผลให้ผู้เกษียณเกิดความรู้สึกว่าตนเองหมดคุณค่า ขาดคนเคารพยกย่อง รู้สึกเหงาและว่าเหว ซึ่งหากไม่มีบทบาทใหม่มาทดแทนจะก่อให้เกิดปัญหาทางจิตใจได้

4. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เมื่อผู้เกษียณอายุต้องออกจากงานทำให้รายได้ลดน้อยลง ในช่วงนี้ถ้าภาระรับผิดชอบของผู้เกษียณเสร็จสิ้นไปแล้วก็จะไม่เป็นปัญหามากนัก เพราะค่าใช้จ่ายโดยทั่วไปจะลดลง เนื่องจากส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่กับบ้าน อย่างไรก็ตาม จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นบ้าง ได้แก่ รายจ่ายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพที่เสื่อมลง

สรุปได้ว่า ผลกระทบจากการเกษียณอายุการทำงานจะมีผลกระทบทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ รวมทั้งการดำเนินชีวิต ด้วยสาเหตุเหล่านี้จะส่งผลต่อผู้เกษียณอายุการทำงาน จะสามารถทำให้บุคคลเหล่านั้นสามารถรับกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

เมื่อถึงวัยเกษียณ ความคิด ความรู้สึก และความหมายของการเกษียณของแต่ละคนนั้นย่อมมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งขึ้นอยู่กับทัศนคติและความพร้อมของแต่ละบุคคล ถ้าเป็นผู้ที่มีการเตรียมตัวมีการวางแผนล่วงหน้าไว้อย่างดี ก็ไม่ต้องกังวลกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับชีวิต และอาจมีความสุขมากขึ้น เนื่องจากหมดภาระหน้าที่การทำงานที่ต้องรับผิดชอบ แต่สำหรับผู้ที่ไม่เคยเตรียมความพร้อมหลังเกษียณ ไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินชีวิตหลังเกษียณ การเกษียณก็จะมีผลทางลบมากกว่า ดังนั้น การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุการทำงานมากหรือน้อยนั้น ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเรื่องของพฤติกรรมในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานก็คือ ทัศนคติต่อการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงาน สมพจน์ พัดสุวรรณ (2559) กล่าวถึงสังคมผู้สูงอายุ ตอนทัศนคติที่เป็นพิษต่อการวางแผนเกษียณไว้ว่า ร้อยละ 54 ของคนไทยต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นหลังเกษียณ สาเหตุที่คนไทยส่วนใหญ่มีเงินไม่พอใช้ตอนเกษียณก็เนื่องมาจากทัศนคติที่เป็นพิษต่อการวางแผนเกษียณ อันเกิดมาจากการสะสมข้อมูลในอดีต ซึ่งได้แก่ไม่เห็นที่สำคัญ ไม่ต้องรีบ ยังมีเวลาทำงานอีกนาน ค่าเล่าเรียนลูกสำคัญกว่า ให้ลูกเลี้ยง แก่แล้วไม่ได้ใช้จ่ายมาก ฯลฯ ดังนั้น สิ่งที่สำคัญสำหรับการเตรียมตัวหลังเกษียณอายุการทำงาน คือ การเปลี่ยนทัศนคติใหม่จากเกษียณเริ่มเมื่อไรก็ได้ เป็นเกษียณต้องเริ่มเดี๋ยวนี้

Allport (1935) ได้อธิบายเกี่ยวกับทัศนคติไว้ว่า "เป็นแนวคิดอันเด่นชัดที่สุดและจำเป็นที่สุดในจิตวิทยาสังคมร่วมสมัย" ทัศนคติสร้างขึ้นได้จากประสบการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบันของแต่ละบุคคล ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้และมีผลกระทบต่ออารมณ์รวมทั้งพฤติกรรมของแต่ละบุคคลด้วย

องค์ประกอบของทัศนคติ (Schermerhorn, 2000)

องค์ประกอบของทัศนคติมีองค์ประกอบ 3 ด้านคือ

1) ด้านความรู้ (The Cognitive Component) หมายถึงความรู้ความเชื่อและความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

2) ด้านความรู้สึก (The Affective Component) หมายถึงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบความรู้สึกทางบวกหรือทางลบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

3) ด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) หมายถึงแนวโน้มหรือความพร้อมที่บุคคลจะตอบรับหรือปฏิเสธ

หน้าที่ของทัศนคติ (Katz, 1950)

หน้าที่ของทัศนคติที่สำคัญ 4 ประการดังนี้

1. หน้าที่ในการปรับตัว (Adjustment Function) ทัศนคติช่วยในการปรับตัวเพื่อเข้าหาสิ่งที่ทำให้เราได้รับความพึงพอใจ ได้รับประโยชน์มากที่สุด ขณะเดียวกันก็หลีกเลี่ยงต่อสิ่งที่ไม่พอใจหรือให้โทษและเมื่อเราเคยมีประสบการณ์ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาก่อนและเราได้ประสบกับสิ่งนั้นอีกเราจะพัฒนาการตอบสนองของเราในทิศทางที่เราต้องการ

2. หน้าที่ในการป้องกันตน (Ego – defensive Function) ทัศนคติช่วยปกป้องภาพลักษณ์แห่งตน (Ego or Self Image) ต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจและแสดงออกมาเป็นกลไกที่ป้องกันตนเองโดยการสร้างความนิยมนับถือตนเองหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ไม่พอใจหรือสร้างทัศนคติขึ้นมาเพื่อรักษาหน้า

3. หน้าที่ในการแสดงออกของค่านิยม (Value Expressive Function) ในขณะที่ทัศนคติที่ปกป้องตนเองได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อปิดบังทัศนคติที่แท้จริงไม่ให้เห็นปรากฏแต่ทัศนคติที่ทำหน้าที่แสดงออกถึงค่านิยมจะพยายามแสดงลักษณะที่แท้จริงของตนเองทำหน้าที่ให้บุคคลแสดงค่านิยมของตนเองเป็นการแสดงออกทางทัศนคติที่จะสร้างความพอใจให้กับบุคคลที่แสดงทัศนคตินั้นออกมาเพราะเป็นการแสดงค่านิยมพื้นฐานที่แต่ละบุคคลพอใจ

4. หน้าที่ในการแสดงออกถึงความรู้ (Knowledge Function) มนุษย์มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัตถุต่างๆรอบตัวดังนั้นมนุษย์จึงต้องพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้นทัศนคติจะเป็นสิ่งที่ช่วยทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและเป็นขอบเขตแนวทางสำหรับอ้างอิงเพื่อหาทางเข้าใจสิ่งแวดล้อมได้ง่ายๆขึ้นเพราะคนเราได้รับรู้แล้วครั้งหนึ่งก็จะเก็บประสบการณ์เหล่านั้นๆไว้เป็นส่วนๆเมื่อเจอสิ่งใหม่ก็จะนำประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมมาเป็นกรอบอ้างอิงว่าสิ่งใดควรรับรู้สิ่งใดควรหลีกเลี่ยง

ประเภทของทัศนคติ

การแสดงออกทางทัศนคติสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. ทัศนคติในทางบวก (Positive Attitude) คือความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมในทางที่ดีหรือยอมรับความพอใจเช่น ผู้สูงอายุมีทัศนคติที่ดีต่ออาหารสุขภาพ

2. ทัศนคติในทางลบ (Negative Attitude) คือการแสดงออกหรือความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมในทางที่ไม่พอใจไม่ยอมรับไม่เห็นด้วยเช่น แม่วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ในขณะที่ตั้งครรภ์

3. การไม่แสดงออกทางทัศนคติ (Negative Attitude) คือมีทัศนคติเป็นกลางซึ่งอาจจะเพราะว่าเราไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ เราไม่มีแนวโน้มทัศนคติอยู่เดิมมาก่อนเช่น เรามี

ทัศนคติที่เป็นกลางต่อการขี้อัยการเสียใจเพราะเราไม่มีความรู้เกี่ยวกับโทษหรือประโยชน์ของการขี้อัยการประเภทนั้นมาก่อน

องค์ประกอบหลักที่ก่อให้เกิดทัศนคติ

1. พื้นฐานของแต่ละบุคคลหรือเบื้องหลังทางประวัติศาสตร์ (Historical Setting) หมายถึง ลักษณะทางด้านชีวประวัติของแต่ละคนได้แก่ สถานที่เกิดและเติบโต สถานศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่ผ่านมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวหล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลและเป็นปัจจัยนำไปสู่การเกิดทัศนคติของคนๆ นั้น

2. สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีต่อกันและกันเช่น การเปิดรับข่าวสารบรรทัดฐานของกลุ่ม ประสบการณ์และสภาพการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับแต่ละบุคคล

3. กระบวนการสร้างบุคลิกภาพ (Personality Process) และสิ่งที่เกิดขึ้นมาก่อน (Predispositions) เป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานในการสร้างทัศนคติของแต่ละบุคคล

องค์ประกอบหลักที่ก่อให้เกิดทัศนคติ

1. พื้นฐานของแต่ละบุคคลหรือเบื้องหลังทางประวัติศาสตร์ (Historical Setting) หมายถึง ลักษณะทางด้านชีวประวัติของแต่ละคนได้แก่ สถานที่เกิดและเติบโต สถานศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่ผ่านมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวหล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลและเป็นปัจจัยนำไปสู่การเกิดทัศนคติของคน ๆ นั้น

2. สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) หมายถึงการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีต่อกันและกันเช่นการเปิดรับข่าวสารบรรทัดฐานของกลุ่ม ประสบการณ์และสภาพการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับแต่ละบุคคล

3. กระบวนการสร้างบุคลิกภาพ (Personality Process) และสิ่งที่เกิดขึ้นมาก่อน (Predispositions) เป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานในการสร้างทัศนคติของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่า ทัศนคติเป็นตัวสำคัญที่เชื่อมระหว่างความรู้และพฤติกรรมปฏิบัติ ดังคำอธิบายของไอเซนและฟิชบายน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 67 อ้างถึงในวันชัย แก้วสุมาลี : 53) ได้อธิบายไว้ว่า มนุษย์มีเหตุผลและใช้ข้อมูลเหตุผลที่ตนมีอย่างเป็นระบบ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ส่วนใหญ่ถูกกำหนดโดยทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น หากบุคคลมีทัศนคติที่ติดร้อมกับองค์ประกอบอื่นๆ ที่กระตุ้นให้ปฏิบัติแล้ว บุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติมากกว่าบุคคลมีทัศนคติที่ไม่ดี ดังเช่นงานวิจัยของ พิมพ์พิมุข โปธิ์ปกขัย (2550: บทคัดย่อ) ที่พบว่าข้าราชการครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเตรียมตัวการเกษียณอายุการทำงานทั้งรายด้านและโดยรวมนั้นมีพฤติกรรมในการเตรียมตัวมากกว่าข้าราชการครูที่มีทัศนคติไม่ดีต้อการเตรียมตัวการเกษียณอายุการทำงาน

แนวคิดเกี่ยวกับการกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 “ข้อมูลข่าวสาร” หมายถึงสิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริงข้อมูลหรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าจะการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพ

ของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสารแฟ้มรายงานหนังสือ แผ่นผังแผนที่ภาพวาดภาพถ่ายฟิล์มการบันทึกภาพหรือเสียงการบันทึกโดยคอมพิวเตอร์หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

นอกจากนี้ ในการรับข่าวสารต่าง ๆ ผู้รับสารย่อมมีกระบวนการเลือกสรร (Selective Processes) ไม่เหมือนกัน แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ทักษะคิด ความรู้สึกนึกคิด ฯลฯ ที่ไม่เหมือนนั้นของแต่ละบุคคล อันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ เป็นต้นว่า

1. ประโยชน์ใช้สอย (Self Aggrandizement) โดยรับรู้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ของตนเอง เช่น ข่าวสารนั้นอาจจะทำให้ได้รับความรู้ ความสนุกสนาน หรือความสบายใจ
2. สาเหตุจากตัวสื่อซึ่งมีลักษณะกระตุ้น ชื่นนำ ทำให้ผู้รับข่าวสารต้องการได้รับข่าวสารนั้น ๆ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสาร

วิธีการรับรู้ข่าวสารของบุคคลมีหลายรูปแบบด้วยกัน และข่าวสารใดที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสารได้ก็ จะมีแนวโน้มที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Klapper, J.T., 1960: 19-25) ได้กล่าวว่ากระบวนการรับรู้ข่าวสารเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยการกรอง 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) คือ การที่ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งสารที่มีอยู่หลายแหล่ง เป็นขั้นแรกในการเลือกช่องทางทางการสื่อสาร
2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) คือ การที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจ หรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยบุคคลมักจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สึกนึกคิดเดิมของตนเอง เพื่อไม่ให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุลหรือมีความไม่สบายใจ
3. การเลือกรับรู้และตีความ (Selective Perception and Interpretation) คือ เมื่อบุคคลรับข่าวสารที่สนใจแล้ว ผู้รับสารจะเลือกตีความหมายตามความเข้าใจ ทักษะคิด ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ ตามสภาวะร่างกาย สภาวะทางอารมณ์ และจิตใจของตนเอง
4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) คือ บุคคลที่จะเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะที่ตรงกับ ความสนใจ ความต้องการและทัศนคติของตนเอง พร้อมทั้งจะเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเอาไว้เป็นประสบการณ์ และในขณะเดียวกัน ก็มักจะลืมข่าวสารที่ไม่ตรงกันกับความสนใจของตนเอง

ทอดด์ ฮันท์ และ เบรนต์ ดี รูเบน (Todd Hunt and Brent d. Ruben, 1993: 65) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคลประกอบด้วย

1. ความต้องการ (Need) ปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งในกระบวนการเลือกของมนุษย์ คือ ความต้องการ เราเลือกข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการของเรา
2. ทัศนคติและค่านิยม (Attitude and Values) ทัศนคติ คือ ความชอบและมีใจโน้มเอียง (Preference and Predisposition) ต่อเรื่องต่าง ๆ ส่วนค่านิยม คือ หลักพื้นฐานที่เรายึดถือเป็น ความรู้สึกที่ว่าเราควรจะทำหรือไม่ควรทำอะไรในการมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและคน ซึ่ง

ทัศนคติและค่านิยมมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเลือกใช้สื่อมวลชน การเลือกข่าวสาร การเลือกตีความ และเลือกที่จะจดจำ

3. เป้าหมาย (Goal) มนุษย์ทุกคนมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตในทุกๆเรื่อง และเป้าหมายที่เรากำหนดนี้ จะมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อมวลชน การเลือกข่าวสาร การเลือกตีความและเลือกที่จะจดจำ

4. ความสามารถ (Capability) ความสามารถของเราในด้านใดด้านหนึ่ง จะมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อมวลชน การเลือกข่าวสาร การเลือกตีความและเลือกเก็บเนื้อหาของข่าวนั้น เช่น ความสามารถด้านภาษา

5. การใช้ประโยชน์ (Utility) เรามักจะให้ความสนใจและใช้ความพยายามในการที่จะเข้าใจ และจดจำข่าวสารที่เราสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

6. สไตล์ในการสื่อสาร (Communication Style) การเป็นผู้รับสารของเรานั้นส่วนหนึ่ง ขึ้นอยู่กับสไตล์ในการสื่อสารของเรา คือ ความชอบหรือไม่ชอบสื่อแต่ละประเภทแตกต่างกันไป

7. สภาวะ (Context) ในที่นี้หมายถึง สถานที่ บุคคล และเวลาที่อยู่ในสถานการณ์ระหว่างการสื่อสาร สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเลือกของผู้รับสาร เช่นการอยู่ในสังคมผู้สูงอายุก็มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อและข่าวสาร การเลือกตีความหมายและเลือกจดจำข่าวสาร

8 . ประสบการณ์และนิสัย (Experience and Habit) ผู้รับสารแต่ละคนมักจะมีการพัฒนานิสัยการรับสารอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ในการรับข่าวสารของเขา

นอกจากนี้ วิลเบอร์ ชแรมม์ (Wilbur Schramm, 1973: 121-122) ยังได้ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับข่าวสารของบุคคลอันได้แก่ ประสบการณ์ การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร ภูมิหลังของบุคคล การศึกษาและสภาพแวดล้อม บุคคลิกภาพ อารมณ์ ทัศนคติ และความสามารถในการรับรู้ข่าวสาร แม็คคอมบ์ และ เบคเกอร์ (McCombs and Becker, 1979: 51-52) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า โดยทั่วไปบุคคลมีการเปิดรับข่าวสาร เพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการคือ

1. เพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ (Surveillance) บุคคลสามารถติดตามความเคลื่อนไหว และสังเกตเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวจากการเปิดรับข่าวสาร ทำให้เป็นคนที่ทันเหตุการณ์ ทันสมัย

2. เพื่อการตัดสินใจ (Decision) ทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเพื่อการตัดสินใจโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องชีวิตประจำวัน

3. เพื่อพูดคุยสนทนา (Discussion) บุคคลสามารถนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นได้

4. เพื่อการมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อรับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมรอบ ๆ ตัว

ถึงแม้บุคคลแต่ละคนจะมีพฤติกรรมและความต้องการในการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกัน แต่โดยทั่ว ๆ ไปแล้วการเปิดรับข่าวสารของบุคคลจะมี 3 ทางด้วยกันคือ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน จากสื่อบุคคล และจากสื่อเฉพาะกิจ เช่นแผ่นพับ ใบปลิว ฯลฯ

สรุปได้ว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของบุคคลส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้

ผ่านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ล้วนนำมาตัดสินใจว่าควรทำอย่างไร แล้วเลือกเอาสิ่งที่ดี ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน

ความหมายของการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ

วันชัย แก้วสุมาลี (2552) ให้ความหมายของการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณว่า หมายถึง กระบวนการในการวางแผนทางการเงินเพื่อดำเนินชีวิตในช่วงหลังเกษียณอายุภายใต้พื้นฐานที่เป็นไปได้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในช่วงหลังเกษียณอายุให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2553) ให้ความหมายการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณว่า เป็นกระบวนการของการกำหนดกลยุทธ์และเทคนิคสำหรับสะสมความมั่งคั่งและการนำออกมาใช้ระหว่างเกษียณอายุ

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม บัวหลวง จำกัด (2553) กล่าวว่า การวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณเป็นสิ่งจำเป็นและต้องเตรียมรับมือเพื่อที่จะได้ไม่ต้องเป็นภาระให้ลูกหลานหรือสังคม คนในช่วงอายุ 55-64 ปี จัดว่าเป็นช่วงเวลาที่สำคัญยิ่ง เป็นช่วงที่เราจะรับรู้สุขภาพทางการเงินที่แท้จริงของตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตในวัยเกษียณอย่างมีความสุข

ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ และแพรวพรรณ มังคลา (2554) กล่าวว่า การวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมเกษียณอายุ หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการเงินเพื่อดำเนินชีวิตในช่วงหลังเกษียณอายุภายใต้พื้นฐานที่เป็นไปได้ เพื่อเป็นแนวทางให้การดำเนินชีวิตในช่วงหลังเกษียณอายุนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุป การวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ หมายถึง การวางแผนในการใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างมีความสุข โดยไม่ต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านการเงิน

ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ แต่ละคนก็มีการวางแผนชีวิตที่แตกต่างกัน มีเป้าหมายไม่เหมือนกัน เป้าหมายของบุคคลทั่ว ๆ ไป มี 2 ลักษณะ คือ

1. **เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงิน (Financial Goal)** เป็นเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเงินของบุคคล อันจะมีผลให้ฐานะทางการเงินของบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป้าหมายการเงินของบุคคลจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีการวางแผนการเงินที่ดี

2. **เป้าหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเงิน (No Financial Goal)** บางครั้งเงินก็ไม่ใช่ว่าสิ่งที่คุณคนมุ่งหวังเสมอไป

แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเราอยู่ในฐานะใด อาชีพใด ได้รับผลตอบแทนรายได้มากหรือน้อยอย่างไร การกำหนดเป้าหมายทางการเงินก็เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต ซึ่งการกำหนดเป้าหมายทางการเงินก็ควรมีทั้งการกำหนดเป้าหมายระยะสั้น (Short - term Financial Planning) เช่น การบริหารสินทรัพย์สภาพคล่อง เรื่องที่อยู่อาศัย และการวางแผนเป้าหมายทางการเงินระยะยาว (Long - term Financial Planning) เช่น การวางแผนการเงินเพื่อเกษียณอนาคต

ความสำคัญของการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ

ปัจจัยหลักที่ทำให้บุคคลควรให้ความสำคัญในการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ คือ

1. การเปลี่ยนโครงสร้างประชากร สัดส่วนของผู้สูงอายุในโลกเพิ่มมากขึ้น ข้อมูลขององค์การสหประชาชาติพบว่า จากปี 2548 จำนวนประชากรผู้สูงอายุในโลกมี 673 ล้านคนและคาดการณ์ว่า จากปี 2548-2588 จะมีจำนวนทั้งสิ้น 1,167 ล้านคน เช่นเดียวกับในประเทศไทยที่คาดการณ์ว่าในปี 2568 ประเทศไทยก็จะเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุ อันส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมืองมากขึ้น เนื่องจากคนสูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่กลุ่มคนที่อยู่ในวัยทำงานจะลดลง เกิดการขาดแคลนแรงงาน เกิดปัญหาภาระในการดูแลผู้สูงเนื่องจากต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก
2. ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น อันเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการแพทย์ ส่งผลให้คนมีช่วงชีวิตในวัยเกษียณนานขึ้น ทำให้ต้องเตรียมเงินไว้ใช้จ่ายมากขึ้น
3. การเกษียณอายุก่อนกำหนด หากเป็นความสมัครใจและได้เตรียมความพร้อมไว้ก่อนแล้วก็ไม่ต้องเผชิญกับปัญหาใดๆ และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข หากต้องเกษียณก่อนกำหนดโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้เช่นเกิดปัญหาสุขภาพ และไม่ได้เคยเตรียมวางแผนการเงินในชีวิตไว้ก่อนก็จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับคำกล่าวของอูมาพันธ์ เจริญยิ่ง (2556) กล่าวว่า การวางแผนการเงิน ก็คือการวางแผนชีวิต ซึ่งประกอบด้วย 6 แผนหลักคือ การวางแผนการใช้จ่าย การวางแผนการลงทุน การวางแผนภาษี การวางแผนประกัน การวางแผนเกษียณ และการวางแผนมรดก

ขั้นตอนในการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุ

รัชนีกร วงศ์จันทร์ (2553 : 567-592 อ้างถึงใน อิศารัตน์ อติชาตนันท์ และ แพรวพรรณ มังคลา: 19-21) ได้แบ่งขั้นตอนในการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุไว้ 6 ขั้นตอนคือ

1. กำหนดเป้าหมายในการดำเนินชีวิตและเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการในช่วงเกษียณอายุ เพื่อจะใช้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในช่วงเกษียณอายุว่าจะใช้ชีวิตแบบใด
2. รวบรวมข้อมูลต่างๆที่มีความสำคัญสำหรับวางแผนเกษียณ ได้แก่ ประวัติสุขภาพ อายุที่คาดว่าจะเกษียณ อายุที่คาดว่าจะสิ้นอายุขัย จำนวนปีก่อนเกษียณอายุ จำนวนปีที่คาดว่าจะอยู่หลังเกษียณ อัตราเพิ่มของรายได้ต่อปี อัตราเงินเฟ้อ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน
3. จัดทำประมาณการทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ ได้แก่ ประมาณการเงินออมเพื่อวัยเกษียณ ประมาณการเงินออมที่ต้องการเพิ่มขึ้นเพื่อวัยเกษียณ
4. จัดทำแผนการออมหรือการลงทุนเพิ่มขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
5. ดำเนินการตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ เป็นการนำแผนการออมการลงทุนไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
6. ติดตามทบทวนและปรับปรุงแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณอย่างสม่ำเสมอ

หลักในการวางแผนการเงิน

กิรณ ลิมปยอม (2557) ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาองค์กรและธุรกิจ กบข. ได้กล่าวถึงหลักในการวางแผนทางการเงินว่าประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 : ประเมินสถานการณ์

การเก็บข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเราเป็นสิ่งแรกที่ไม่ควรมองข้ามและละเลย เพราะจะช่วยให้สามารถประเมินรายรับ - รายจ่ายของตนเองในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ได้ เช่น รายรับ - รายจ่าย ในหนึ่งวัน หนึ่งเดือน หรือหนึ่งปี เป็นต้นไป นอกจากนี้แล้วเราต้องประเมินสินทรัพย์ที่มีอยู่ด้วยไม่ว่าจะเป็นสินทรัพย์ที่อยู่ในรูปของเงินสด รถ บ้าน หรือที่ดิน ฯลฯ รวมถึงภาระหนี้สิน ทั้งระยะสั้น และระยะยาว เพื่อนำไปประมาณการและวางแผนทางการเงินในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 : กำหนดเป้าหมาย

การกำหนดเป้าหมายก็คือการวางแผนในการออมเงินของตนเอง โดยกำหนดให้อยู่ในรูปของตัวเงินว่าจะออมเท่าไร ในระยะเวลาเท่าไร ฯลฯ และที่สำคัญคือ เป้าหมายต้องสามารถเป็นไปได้จริงในเวลาที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับรายรับ - รายจ่าย และภาระหนี้สินที่มีอยู่ ทั้งนี้การวางแผนในการออมเงินควรแยกเป็นเป้าหมายระยะสั้น (น้อยกว่า 1 ปี) ระยะกลาง (2 - 5 ปี) และระยะยาว (ที่มีสองช่วง คือ 6 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี) ทั้งนี้ก็เพื่อให้ปฏิบัติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนนั่นเอง

ขั้นที่ 3 : จัดทำแผน

การวางแผนทางการเงินนั้นควรจัดทำแผนด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง โดยคำนึงถึงบุคคลและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง และจัดลำดับความสำคัญว่าอะไรควรทำก่อนหรือหลังเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและบรรลุตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 4 : ปฏิบัติ

ทำตามแผนที่วางไว้อย่างเคร่งครัด โดยหลักสำคัญคือ ต้องมีวินัยไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง หรือสุรุ่ยสุร่ายมากไปกว่าสิ่งที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 : วัดผลและปรับปรุง

การวัดผลและปรับปรุงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ทราบว่า สามารถปฏิบัติได้ตรงตามเป้าหมายหรือไม่ ทั้งนี้เรายังสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงผลการปฏิบัติในอนาคตได้ด้วย

อย่างไรก็ตามถึงแม้แนวคิดในเรื่องขั้นตอนในการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุจะมีลักษณะคล้ายกัน แต่ในบางครั้งการวางแผนการเงินของแต่ละคนก็อาจแตกต่างกันไป เนื่องจากความรู้และคุณลักษณะของแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน เช่นความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงของแต่ละคนก็ไม่เท่ากัน ความเข้าใจถึงความสำคัญในการออมก็อาจไม่เหมือนกัน เป็นต้น

ข้อผิดพลาดของการวางแผนเพื่อเกษียณอายุ

Chou (2011) กล่าวถึง ข้อผิดพลาดในการวางแผนเพื่อเกษียณอายุไว้ว่า

1. ไม่มีการปรับแผนสำหรับเกษียณให้เหมาะสมกับปัจจุบัน
2. เกษียณเร็วเกินไป
3. ประเมินค่ารักษาพยาบาลไว้ต่ำเกินไป
4. ไม่กระจายการลงทุน
5. ให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรจนไม่คิดถึงเรื่องเกษียณของตนเอง

สรุปได้ว่า การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องเริ่มต้นด้วยการวางแผนเป้าหมายก่อน เพราะการตั้งเป้าหมายจะเป็นตัวกำหนดทิศทางในการที่จะวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ซึ่งเป้าหมายนี้จะต้องเป็นไปได้ เพื่อจะได้บอกได้ว่าคุณภาพชีวิตหลังเกษียณอายุการทำงานเป็นอย่างไร

ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุ

จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุ พบว่ามีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุดังนี้

1. เพศ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถนำมากำหนดบทบาททางสังคม โดยส่วนใหญ่ผู้ชายมีหน้าที่รับบทบาทในการเป็นผู้นำในครอบครัว รับผิดชอบความเป็นอยู่ของสมาชิกในบ้าน จากการทบทวนวรรณกรรมของ สมฤดี อัมภิตติคุณ (2550: 138) รสลิน วิทย์วงศ์กังวาล (2550: 71) ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์และคณะ (2552: 100-102) และ ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2555: 164) พบว่าเพศที่ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน ซึ่งต่างจากผลการศึกษาของ พิมพ์พิมุข โปธิ์ ปักชีย์ (2550: 100) ที่พบว่า เพศที่ต่างกันจะมีผลในด้านต่างๆที่แตกต่างกันโดยเพศหญิงมีการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานมากกว่าเพศชาย

2. อายุ เป็นปัจจัยที่กำหนดให้เห็นถึงพัฒนาการของแต่ละบุคคล ผู้มีอายุมากกว่ามักมีประสบการณ์ในชีวิตมากกว่า แต่จากการศึกษาวรรณกรรมพบว่าผลการศึกษาแตกต่างกันไปสมฤดี อัมภิตติคุณ (2550: 138) ศึกษาพบว่าบุคคลที่มีอายุมากกว่าจะมีการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานมากกว่าบุคคลที่อายุน้อยกว่า สอดคล้องกับงานของ รสลิน วิทย์วงศ์กังวาล (2550: 71) ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์และคณะ (2552: 98) และ ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2555: 164) ซึ่งต่างจากมธุริน วรศักดิ์ (2550: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า พนักงานธนาคารที่มีอายุแตกต่างกันมีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

3. สถานภาพสมรส มีอิทธิพลต่อการวางแผนในการวางแผนชีวิต เนื่องจากสถานภาพนี้มีได้หมายถึงการใช้ชีวิตและรับผิดชอบตัวเองเพียงคนเดียว แต่ต้องรับผิดชอบต่อสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น ดังนั้นความมั่นคงในชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญ จากการศึกษาของรสลิน วิทย์วงศ์กังวาล (2550: 71) พบว่าข้าราชการก่อนเกษียณสังกัดชลประทานที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานของมธุริน วรศักดิ์ (2550: บทคัดย่อ) และงานของทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2555: 165) และแตกต่างจากงานวิจัยของพิมพ์พิมุข โปธิ์ ปักชีย์ (2550: 104) ศึกษาการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของข้าราชการครูในจังหวัดพิจิตร พบว่าข้าราชการครูที่มีสถานภาพสมรสคู่ มีทัศนคติและพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานมากกว่าข้าราชการที่มีสถานภาพโสด

4. อายุการทำงาน โดยส่วนใหญ่ระยะเวลาการทำงานนานกว่ามักมีผลต่อรายได้ที่สูงมากกว่า คนที่มีอายุการทำงานน้อยกว่า ทำให้มีความยืดหยุ่นในการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุได้มากกว่า

5. ประเภทบุคลากร การเป็นข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และอาจารย์ประจำตามสัญญาจ้าง จะมีผลต่อสิทธิและสวัสดิการที่แตกต่างกัน อันส่งผลต่อวางแผนการใช้จ่ายประจำ การ

ออม ความรู้ที่มั่นคงทางการเงินที่ต่างกัน ทำให้ความยืดหยุ่นในการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุต่างกัน

6. ระดับการศึกษา การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อพฤติกรรม ความนึกคิดของมนุษย์ รวมทั้งระดับการศึกษาก็มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการเลือกประกอบอาชีพ ส่งผลต่อรายได้ พิมพ์พิมุข โปธิ ปักชีย์ (2550: 104) ศึกษาการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของข้าราชการครูในจังหวัด พิษณุ พบว่า ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานของมธุริน วรศักดิ์ (2550: บทคัดย่อ) แต่ต่างจากงานของของทยณฐ ชวนไชยสิทธิ์ (2555: 165) ที่พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกกลุ่มอายุ

7. รายได้ เปรียบเสมือนตัววัดทางเศรษฐกิจและสามารถบอกถึงสถานภาพของบุคคลทางสังคม การมีรายได้เพียงพอและเหลือออมก็สามารถสร้างโอกาสในการลงทุนในกิจการต่างๆได้เพิ่มขึ้น จากการศึกษาของทยณฐ ชวนไชยสิทธิ์ (2555: 165) พบว่ารายได้ที่ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกกลุ่มอายุ สอดคล้องกับสมฤดี ธัม กิตติคุณ (2550: 137) ศึกษาพบว่าบุคลากรที่มีระดับรายได้สูงกว่ามีพฤติกรรมในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานมากกว่าบุคลากรที่มีรายได้ต่ำกว่า ซึ่งตรงข้ามกับผลงานวิจัยของรสลิน วิทย์ วงษ์กังวาล (2550: 71) และมธุริน วรศักดิ์ (2550: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีรายได้ต่างกันมีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานไม่แตกต่างกัน

8. รายจ่าย ถึงแม้รายได้เปรียบเสมือนตัววัดทางเศรษฐกิจ แต่ต้องประเมินรายจ่ายคู่กัน เพราะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความพอเพียงของรายได้ จากการศึกษาของของทยณฐ ชวนไชยสิทธิ์ (2555: บทคัดย่อ) พบว่าความพอเพียงของรายได้ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

9. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีหลายช่องทาง ไม่ว่าจะจากทางสื่อสารมวลชน จากหน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล จากการศึกษาของทยณฐ ชวนไชยสิทธิ์ และคณะ (2552: 173-175) และทยณฐ ชวนไชยสิทธิ์ (2555: 167) พบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกกลุ่มอายุ

10. ทักษะต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ทักษะเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้และการปฏิบัติ หากบุคคลมีทักษะที่ดีต่อสิ่งใดก็ย่อมมีแนวโน้มต่อการปฏิบัติมากกว่าการมีทักษะที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น จากการศึกษา ทยณฐ ชวนไชยสิทธิ์ (2555: 167) พบว่าทักษะต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกกลุ่มอายุ

สรุปได้ว่า นอกจากทัศนคติและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจช้าหรือเร็วในการเริ่มต้นวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน อย่างไรก็ตามได้มีการเริ่มต้นวางแผนเร็วเท่าไร ก็ยิ่งส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุการทำงานได้อย่างมีความสุขมากขึ้นเท่านั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2550) สำนวจความคิดเห็นของประชากรอายุระหว่าง 18 - 59 ปี เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่วัยชรา รวมทั้งทัศนคติต่อผู้สูงอายุ เพื่อเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบเป็นแนวทางในการติดตามและประเมินผลตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 35) เห็นว่าควรเริ่มเตรียมการเพื่อวัยสูงอายุระหว่าง 40 - 49 ปี รองลงมาอายุ 50 - 59 ปี และก่อน 40 ปีตามลำดับ สำหรับประเด็นการเตรียมการเพื่อยามสูงอายุส่วนใหญ่ระบุว่า เคยคิด และได้เตรียมการมากที่สุดในเรื่องการออมหรือสะสมเงินทอง ทรัพย์สิน รองลงมาคือ การทำตัวเองให้มีสุขภาพกายที่แข็งแรง

ศิริวรรณ เรื่องกุล (2551) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความต้องการในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุของราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการของข้าราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และความต้องการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งเปรียบเทียบความต้องการซึ่งจำแนกตามสถานภาพด้านเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพการสมรสและอัตราเงินเดือน โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นข้าราชการที่มีอายุระหว่าง 54 - 60 ปี มีจำนวน 214 คน ผลการศึกษา พบว่า ข้าราชการก่อนเกษียณอายุราชการมีความต้องการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญกับความต้องการได้รับการอำนวยความสะดวกและการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัย ความต้องการสวัสดิการในด้านต่าง ๆ และด้านร่างกายและจิตใจอยู่ในระดับมาก แต่ในด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ข้าราชการก่อนเกษียณที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และข้าราชการก่อนเกษียณที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพสมรส และอัตราเงินเดือนที่ต่างกัน มีความต้องการในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วันชัย แก้วสุมาลี (2552) ศึกษา ความเชื่อ ทัศนคติและพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานวัยผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใหญ่อยู่ระหว่าง 21-60 ปี เป็นพนักงานบริษัทเอกชนหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน พบว่า เพศหญิงและเพศชายมีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานด้านจิตใจ ด้านทรัพย์สินเงินทองไม่ต่างกัน แต่ด้านร่างกายฝ่ายหญิงมีการเตรียมตัวมากกว่า ด้านอายุ กลุ่มที่มีอายุมากกว่าจะมีการเตรียมตัวมากกว่า คนโสดจะมีการเตรียมตัวน้อยกว่าสถานภาพสมรสประเภทอื่นๆ ด้านระดับการศึกษาที่ต่างกันมีการเตรียมความพร้อมไม่ต่างกัน ส่วนด้านระดับรายได้ที่สูงกว่าจะมีการเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุทำงานมากกว่า และส่วนด้านทัศนคติต่อการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงาน

ฉัตรรัตน์ อติชาตนันท์ และแพรวพรรณ มังคลา (2554) ศึกษาเรื่อง การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 355 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการฝากเงินไว้กับสถาบันการเงินมากที่สุด มีการลงทุนในหลักทรัพย์ประเภท

พันธบัตรมากที่สุด ส่วนใหญ่มีการออมและการลงทุนต่อรายได้ 25% มีการตัดสินใจในการออมและการลงทุนด้วยตนเอง และวัตถุประสงค์ในการออมและการลงทุนเพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินของครอบครัว ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุ พบว่าวิธีการออมและการลงทุนมีความสัมพันธ์กับเพศ รายได้ ตำแหน่งงาน ความเสี่ยง ความเชื่อและประสบการณ์ ส่วนประเภทการลงทุนมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งงาน ความเสี่ยง และความรู้ความเข้าใจ ส่วนสัดส่วนในการออมและการลงทุนต่อรายได้มีความสัมพันธ์กับอายุ รายได้ ตำแหน่งงาน ความเสี่ยง ผลตอบแทนความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อและประสบการณ์

ทยณัฐ ชวนไชยสิทธิ์ (2552) ศึกษาารูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำนวน 450 คน โดยแบ่งเป็น 3 ช่วงอายุ คือ อายุน้อย (อายุไม่เกิน 40 ปี) อายุปานกลาง (อายุ 41 - 50 ปี) และอายุมาก (อายุ 51 ปีขึ้นไป) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูในแต่ละช่วงอายุมีความคล้ายคลึงกัน คือ ข้าราชการครูทุกช่วงอายุต้องเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านการใช้เวลา โดยครอบครัวต้องสนับสนุนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุทุกด้านในเรื่องอารมณ์/ความรู้สึก ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัตถุ/สิ่งของ ในขณะที่ต้นสังกัด/ภาครัฐต้องสนับสนุนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุทุกด้านในเรื่องการให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุและการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุน/ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

พัฒน์ ทองพึ้ง (2555) ศึกษาเรื่อง การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ : กรณีศึกษาเฉพาะครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 534 ตัวอย่าง จาก 49 เขต 436 โรงเรียน ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ระดับตำแหน่งครูชำนาญการ (คศ.2) มีครอบครัวแล้ว ขนาดครอบครัว 3 - 5 คน คู่สมรสกับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ปัจจัยด้านรูปแบบการออม พบว่า รูปแบบการออมที่สำคัญคือ เงินบำเหน็จเงินบำนาญเลี้ยงชีพข้าราชการ (กบข.) การลงทุนในเงินฝากธนาคาร การลงทุนหุ้นสหกรณ์ ปัจจัยด้านความพร้อม พบว่า ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินเมื่อยามเกษียณอายุมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเงิน เศรษฐกิจ การเมือง การตลาด และการลงทุนเป็นประจำ นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินเมื่อยามเกษียณอายุของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ถ้าเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยจากมากไปหาน้อย 5 อันดับแรกได้แก่ รายได้ประจำ สถานภาพของครอบครัว ตำแหน่งหน้าที่การงาน เงินบำเหน็จเงินบำนาญเลี้ยงชีพข้าราชการ และอายุงาน

ในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้ว มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินภายหลังเกษียณอายุ VanDerhei และ Copeland (2010) ได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินหลังเกษียณอายุของคนในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลจากงานวิจัยในปี ค.ศ. 2510 พบว่าคนอเมริกันจำนวนมากไม่ได้มีการออมเงินและวางแผนทางการเงินหลังเกษียณอายุอย่างเพียงพอหากแบ่งคนอเมริกันตามช่วงอายุ งานวิจัยระบุว่าคนอเมริกันที่เกิดในยุค Early Baby Boom ยุค Late Boom และยุค Generation X จำนวน 48, 44 และ 45 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ มีความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญกับปัญหาการไม่มีเงินออมที่เพียงพอต่อการใช้ชีวิตขั้นพื้นฐานและไม่มีความสามารถใน

การจ่ายค่ารักษาพยาบาลได้ นอกจากนี้หากแบ่งคนอเมริกันตามระดับรายได้ งานวิจัยพบว่า 70 เปอร์เซ็นต์ของคนที่มีรายได้น้อย มีความเสี่ยงที่จะประสบปัญหาทางการเงินหลังเกษียณอายุ ในขณะที่คนที่มีรายได้ปานกลางและคนมีฐานะร่ำรวยมีความเสี่ยงที่จะเผชิญกับปัญหาทางการเงินหลังเกษียณอายุเพียง 42 และ 23 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

การศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจาก Employee Benefit Research Institute ในปี ค.ศ. 2013 พบว่าคนอเมริกันเกินกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ระบุว่าไม่มีเงินออมเพื่อใช้ภายหลังเกษียณอายุน้อยกว่า 25,000 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต นอกจากนี้มีอเมริกันประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ ระบุว่าไม่มีความมั่นใจต่อจำนวนเงินออมของตนเองว่ามีจำนวนที่เพียงพอที่จะใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้ภายหลังจากการเกษียณอายุ เหตุผลหลักที่ระดับความมั่นใจอยู่ในระดับต่ำเนื่องจาก คนอเมริกันส่วนใหญ่พึ่งตระหนักถึงความสำคัญของเงินออมและเชื่อว่าตนเองต้องออมเงินไม่ต่ำกว่า 30 เปอร์เซ็นต์ของเงินเดือนเพื่อให้สามารถมั่นใจได้ว่าจะไม่ประสบปัญหาทางการเงินหลังเกษียณอายุ อย่างไรก็ตามการออมด้วยจำนวนเงินหนึ่งในสามของเงินเดือนเป็นตัวเลขที่ทำได้ยากมากในชีวิตจริง จึงเป็นผลให้คนอเมริกันจำนวนมากขาดความเชื่อมั่นต่อสถานภาพทางการเงินหลังเกษียณอายุ (Helman, Copeland, Adams, & Van Derhei, 2013)

จากปัญหาการขาดการวางแผนทางการเงินภายหลังเกษียณอายุดังกล่าวข้างต้น Petkoska และ Earl (2009) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการวางแผนชีวิตในวัยเกษียณอายุ โดย Petkoska และ Earl ได้แบ่งการวางแผนชีวิตหลังเกษียณอายุเป็น 4 ส่วนอันได้แก่ การวางแผนด้านการเงิน การวางแผนด้านสุขภาพ การวางแผนด้านการพักผ่อนและการวางแผนด้านการทำงาน ผลจากการวิจัยพบว่า เพศมีอิทธิพลต่อการวางแผนด้านสุขภาพและด้านการพักผ่อน ในขณะที่ระดับรายได้มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการวางแผนด้านการทำงาน

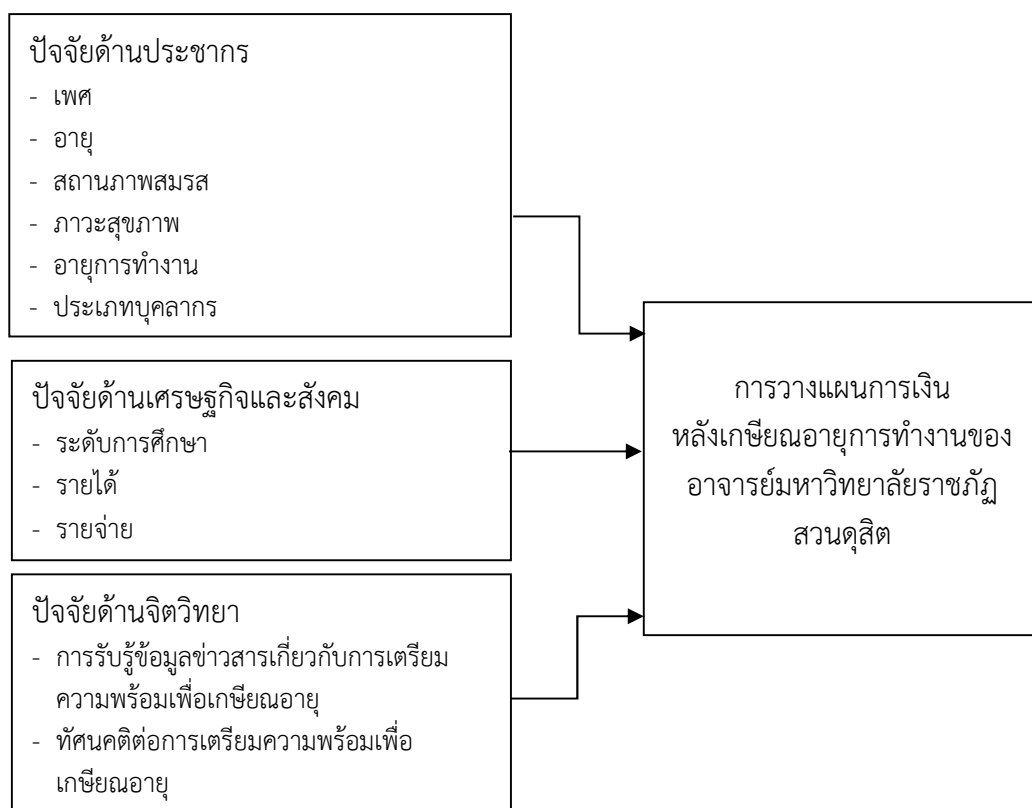
นอกจากคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางจิตวิทยาแล้ว งานวิจัยจำนวนมากในเวลาต่อมา ยังได้ระบุถึงปัจจัยที่สำคัญอื่นๆที่ส่งผลไม่ทางตรงก็ทางอ้อมต่อการวางแผนชีวิตในวัยเกษียณอายุ อาทิ เช่น การเป็นคนมีความรอบคอบ มีความระมัดระวังสูง (Robinson, Demetre, & Corney, 2010) การมีเป้าหมายหลังเกษียณอายุที่ชัดเจน (Hershey, Henkens, & Van Dalen, 2010) และความรู้ด้านการเงิน (Adams & Rau, 2011) สำหรับงานวิจัยในปัจจุบัน Kopusko และ Hershey (2014) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อวางแผนหลังเกษียณอายุเพิ่มเติมอีก 2 ปัจจัย อันได้แก่ อิทธิพลจากการเล็งดูและอิทธิพลจากการให้ความรู้ในเรื่องการเงินและการออมเงินในวัยเยาว์ต่อการวางแผนทางการเงินและความพึงพอใจในชีวิตหลังเกษียณอายุ ผลจากการศึกษาพบว่าทั้งสองปัจจัยต่างมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการวางแผนทางการเงินและความพึงพอใจในชีวิตหลังเกษียณ

สำหรับประเทศในกลุ่มอาเซียน Jalil, Razak, และ Azam (2013) ได้ทำการศึกษางานวิจัย เรื่อง Exploring Factors Influencing Financial Planning After Retirement: Structural Equation Modeling Approach โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นคนมาเลเซีย 170 คน ซึ่งมาจากหลายพื้นที่ในหมู่บ้าน Klang ซึ่งจากการศึกษาพบว่ารายได้ของแต่ละบุคคลหรือค่าจ้างต่อเดือนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดในการวางแผนการเงิน รองลงมาคือ ทักษะคิดและวัฒนธรรม ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

นี่คือ ควรให้มีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะมีผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุแก่ประชาชนมาเลเซีย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มุ่งศึกษาเพื่อที่จะได้นำผลจากงานวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเตรียมความพร้อมทางการเงินก่อนเกษียณอายุการทำงาน และจะได้รู้จักการเตรียมวางแผนการเงินเพื่ออนาคต ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ คือ อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ใน 3 กลุ่ม อัน ได้แก่ ข้าราชการพนักงานมหาวิทยาลัย และอาจารย์ประจำตามสัญญาจ้าง ใน 7 คณะ/โรงเรียน คือ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะพยาบาลศาสตร์ โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ และโรงเรียนการเรือน แต่ไม่รวมอาจารย์สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 619 คน

กลุ่มตัวอย่างมาจากการคำนวณตามสูตร Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 5% ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเชื่อถือได้จำนวน 243 คน

$$n = \frac{N}{1+N \times (e)^2} = \frac{619}{1+619 \times (0.05)^2} = 242.98 \approx 243$$

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 243 คน จะถูกเลือกจากอาจารย์ใน 7 คณะ ด้วยวิธีการเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ที่มีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนสัดส่วนกับจำนวนประชากร ดังแสดงกลุ่มตัวอย่างของแต่ละคณะในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คณะ/โรงเรียน	ประชากร (คน)	สัดส่วน (ร้อยละ)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. คณะครุศาสตร์	80	12.92	31
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	134	21.65	53
3. คณะวิทยาการจัดการ	156	25.20	61
4. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	101	16.32	40
5. คณะพยาบาลศาสตร์	35	5.65	14
6. โรงเรียนการท่องเที่ยวและบริการ	56	9.05	22
7. โรงเรียนการเรือน	57	9.21	22
รวม	619	100.00	243

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Data Collection) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย
2. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากพบว่าแบบสอบถามที่ได้รับไม่สมบูรณ์จะชี้แจงและให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามให้สมบูรณ์
3. หลังจากได้แบบสอบถามกลับมาทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจนับจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดมาบันทึกรหัส และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires)

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการวางแผนการเงินก่อนเกษียณอายุการทำงาน
2. สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินก่อนเกษียณอายุการทำงาน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงและความเหมาะสมของแบบสอบถาม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน คือ ผู้เชี่ยวชาญทางการเงินและผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความถูกต้องของภาษา
5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)
6. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภาวะสุขภาพปัจจุบัน อายุการทำงาน ประเภทบุคลากร การศึกษาสูงสุด รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 ทศนคติต่อการวางแผนการเงินก่อนเกษียณอายุการทำงาน ลักษณะคำถามเป็นแบบมีคำตอบให้เลือก 2 ข้อ คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย เป็นข้อความเชิงบวก (Positive Content) 3 ข้อได้แก่ข้อ 1, 2 และ 3 ข้อความเชิงบวก (Negative Content) 2 ข้อได้แก่ข้อ 4 และ 5 รวมทั้งสิ้น 5 ข้อ

ตอนที่ 3 การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน มี 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นคำถามเกี่ยวกับการมีการวางแผนการเงินในปัจจุบันหรือไม่ หากผู้ตอบแบบสอบถามมีการวางแผนการเงิน จะต้องตอบแบบสอบถามในส่วนที่สองจำนวน 6 ข้อ ซึ่งลักษณะคำถามในส่วนนี้จะแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่หากผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีการวางแผนการเงินในปัจจุบัน ให้ข้ามไปตอบคำถามในตอน 4 เลย

ตอนที่ 4 คำถามเพิ่มเติมมี 2 ส่วน ส่วนแรกลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ประกอบด้วยคำถามจำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามข้อเสนอแนะในการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างมากขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในส่วนของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าผู้วิจัยกำหนดระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของแต่ละด้าน ใช้เกณฑ์การแบ่งชั้นช่วงเท่ากัน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	ความคิดเห็นระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	ความคิดเห็นระดับเห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ความคิดเห็นระดับไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ความคิดเห็นระดับไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ความคิดเห็นระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้การแสดงผลแบบตารางประกอบการบรรยายข้อมูล ได้แก่ การอธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินก่อนเกษียณอายุการทำงาน โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman's rank correlation coefficient)

2. สถิติเชิงอนุมาน เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของอาจารย์ และการวางแผนการเงินก่อนเกษียณอายุการทำงาน โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square), สถิติทดสอบที (t-test), และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA)

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ส่วน อันได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านประชากรกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านจิตวิทยากับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน และการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของอาจารย์ต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

เริ่มจากการนำเสนอจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกจากอาจารย์ใน 7 คณะ ด้วยวิธีการเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ที่มีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนกับจำนวนประชากร โดยผู้วิจัยได้นำส่งแบบสอบถามไปยังคณะต่าง ๆ ซึ่งมีอัตราการตอบกลับแบบสอบถามโดยรวมที่ร้อยละ 95.06 คิดเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 231 คน และพบว่าผู้มีที่ได้ดำเนินการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแล้วจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 61.47 และผู้ที่ยังไม่ได้วางแผนการเงินจำนวน 89 คน (ร้อยละ 38.53) ดังแสดงในตารางที่ 4.1 และ 4.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1 อัตราการตอบกลับแบบสอบถาม

คณะ/โรงเรียน	ประชากร (คน)	แบบสอบถาม ที่ส่ง (ชุด)	แบบสอบถามที่ ตอบกลับ (ชุด)	อัตราการตอบ กลับ (ร้อยละ)
1. คณะครุศาสตร์	80	31	28	90.32
2. คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	134	53	53	100.00
3. คณะวิทยาการจัดการ	156	61	61	100.00
4. คณะวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	101	40	37	92.50
5. คณะพยาบาลศาสตร์	35	14	14	100.00
6. โรงเรียนการท่องเที่ยว และบริการ	56	22	22	100.00
7. โรงเรียนการเรือน	57	22	16	72.72
รวม	619	243	231	95.06

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

การวางแผนการเงินหลังเกษียณ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ที่ดำเนินการวางแผนการเงินแล้ว	142	61.47
ผู้ที่ยังไม่ได้ดำเนินการวางแผนการเงิน	89	38.53
รวม	231	100.00

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคณะ/โรงเรียนที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่า คณะ/โรงเรียนที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่า Chi-Square = 29.065 และ p-value <.001 ซึ่งหมายความว่าคณะ/โรงเรียนของบุคลากรแตกต่างกันทำให้บุคลากรมีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแตกต่างกัน เช่น บุคลากรสังกัดคณะวิทยาการจัดการและคณะพยาบาลจะมีการวางแผนมากกว่าบุคลากรสังกัดคณะครุศาสตร์และโรงเรียนการเรือน เป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ความสัมพันธ์ของคณะกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

คณะ/โรงเรียน	การวางแผนการเงิน		รวม	Chi-Square (p-value)
	ไม่ได้วางแผน	วางแผนแล้ว		
1. ครุศาสตร์	17	11	28	29.065 (<.001)*
2. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	22	31	53	
3. วิทยาการจัดการ	12	49	61	
4. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	20	17	37	
5. พยาบาลศาสตร์	1	13	14	
6. การท่องเที่ยวและบริการ	7	15	22	
7. การเรือน	10	6	16	
รวม	89	142	231	

ส่วนที่ 1: การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านประชากรกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

ปัจจัยด้านประชากรมีด้วยกัน 6 ปัจจัยอันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภาวะสุขภาพ ปัจจุบัน อายุการทำงาน และประเภทบุคลากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุไม่เกิน 40 ปี สถานภาพโสด มีสุขภาพแข็งแรง เป็นบุคลากรประเภทพนักงานมหาวิทยาลัย และปฏิบัติงานมาแล้ว 11 ถึง 20 ปี ดังแสดงในตารางที่ 4.4 และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรและการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่า ปัจจัยด้านประชากรที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียง 2 ปัจจัยด้วยกัน คือ อายุ มีค่า Chi-Square =20.571 และ p-value <.001 และอายุการ

ทำงาน มีค่า Chi-Square =14.016 และ p-value =.001 หรือหมายความว่าอายุและอายุการทำงาน ของบุคลากรที่แตกต่างกันทำให้มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแตกต่างกัน บุคลากร ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี จะมีการวางแผนน้อยกว่าบุคลากรที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป เช่นเดียวกันกับ บุคลากรที่มีอายุการทำงานมากกว่า 10 ปี จะมีการวางแผนมากกว่าบุคลากรที่มีอายุการทำงานไม่เกิน 10 ปี เมื่อพิจารณาหาระดับความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน พบว่าอายุ มีค่าเท่ากับ .240 และอายุการทำงานมีค่าเท่ากับ .298 แสดงว่าอายุและอายุการทำงานมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานในทิศทางเดียวกันและอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละปัจจัยด้านประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยด้านประชากร		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	66	28.57
	หญิง	165	71.43
รวม		231	100.00
2. อายุ	ไม่เกิน 40 ปี	120	51.95
	41-50 ปี	80	34.63
	50 ปีขึ้นไป	31	13.42
รวม		231	100.00
3. สถานภาพสมรส	โสด	132	57.14
	สมรส	89	38.53
	หม้าย/หย่า	10	4.33
รวม		231	100.00
4. ภาวะสุขภาพ	แข็งแรง	154	66.67
	เจ็บป่วยบ้างเล็กน้อย	70	30.30
	ไม่แข็งแรงเจ็บป่วยบ่อย	7	3.03
รวม		231	100.00
5. อายุการทำงาน	ไม่เกิน 10 ปี	72	31.17
	11-20 ปี	134	58.01
	20 ปีขึ้นไป	25	10.82
รวม		231	100.00
6. ประเภทบุคลากร	ข้าราชการ	30	12.99
	พนักงานมหาวิทยาลัย	131	56.71
	อาจารย์อัตราจ้าง	70	30.30
รวม		231	100.00

ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านประชากรกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

ปัจจัยด้านประชากร		การวางแผนการเงิน		รวม	Chi-Square (p-value)
		ไม่ได้ วางแผน	วางแผน แล้ว		
1. เพศ	ชาย	26	40	66	.029 (.864)
	หญิง	63	102	165	
	รวม	89	142	231	
2. อายุ	ไม่เกิน 40 ปี	62	58	120	20.571 (<.001)*
	41-50 ปี	23	57	80	
	50 ปีขึ้นไป	4	27	31	
	รวม	89	142	231	
Spearman's rho = .240 (<.001)*					
3. สถานภาพ สมรส	โสด	53	79	132	.533 (.766)
	สมรส	33	56	89	
	หม้าย/หย่า	3	7	10	
	รวม	89	142	231	
4. ภาวะ สุขภาพ	แข็งแรง	64	90	154	1.841 (.398)
	เจ็บป่วยบ้างเล็กน้อย	23	47	70	
	ไม่แข็งแรงเจ็บป่วยบ่อย	2	5	7	
	รวม	89	142	231	
5. อายุการ ทำงาน	ไม่เกิน 10 ปี	38	34	72	14.016 (.001)*
	11-20 ปี	48	86	134	
	20 ปีขึ้นไป	3	22	25	
	รวม	89	142	231	
Spearman's rho = .298 (<.001)*					
6. ประเภท บุคลากร	ข้าราชการ	9	21	30	3.503 (.173)
	พนักงานมหาวิทยาลัย	47	84	131	
	อาจารย์อัตราจ้าง	33	37	70	
	รวม	89	142	231	

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ข้อมูลตัวเลขในตารางเป็นตัวเลขจำนวนหรือการแจกแจงความถี่

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการวางแผนการเงินเรียบร้อยแล้วจำนวน 142 คน พบว่า กลุ่มบุคคลที่ได้มีการวางแผนการเงินเรียบร้อยแล้วมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานในทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.6 หลังจากนั้นได้ทำการเปรียบเทียบแยกตามปัจจัยอายุด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) ตามการวางแผนการเงินด้านต่าง ๆ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานในสองด้านด้วยกันคือ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ และการวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคืออายุที่แตกต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องการวางแผนปลดปล่อยหนี้สิน และการวางแผนรายรับ-รายจ่าย ที่ค่า F เท่ากับ 4.702 และ 4.610 ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.6 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้ว

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	การแปลค่า
1. ท่านได้ศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน	4.06	.755	เห็นด้วย
2. ท่านได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์	3.52	.928	เห็นด้วย
3. ท่านได้หาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล และความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม เป็นต้น	3.91	.890	เห็นด้วย
4. ท่านได้วางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเงินฝากธนาคาร การซื้อบ้าน คอนโดมิเนียมหรือที่ดิน	4.12	.767	เห็นด้วย
5. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ	4.18	.747	เห็นด้วย
6. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ - รายจ่ายทุกด้าน เช่น รายจ่ายด้านสุขภาพ ภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้า	3.88	.748	เห็นด้วย

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการวางแผนการเงินของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วแยกตามแต่ละกลุ่มอายุ

การศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	.921	2	.460	.805	.449
Within Groups	79.509	139	.572		
Total	80.430	141			
การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	1.716	2	.858	.996	.372
Within Groups	119.720	139	.861		
Total	121.437	141			
การหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	.021	2	.010	.013	.987
Within Groups	111.789	139	.804		
Total	111.810	141			
การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	1.559	2	.779	1.331	.268
Within Groups	81.406	139	.586		
Total	82.965	141			
การวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	4.981	2	2.490	4.702	.011*
Within Groups	73.618	139	.530		
Total	78.599	141			
การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	4.912	2	2.456	4.610	.012*
Within Groups	74.052	139	.533		
Total	78.965	141			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการวางแผนการเงินของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วแยกตามแต่ละกลุ่มอายุ

การวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ					
อายุ	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุ		
			ไม่เกิน 40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป
ไม่เกิน 40 ปี	58	4.00	-	-.19	-.52*
41-50 ปี	57	4.19		-	-.33
50 ปีขึ้นไป	27	4.52			-
การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน					
ไม่เกิน 40 ปี	58	3.71	-	-.19	-.52*
41-50 ปี	57	3.89		-	-.33
50 ปีขึ้นไป	27	4.22			-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

เมื่อทำการเปรียบเทียบเทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยระหว่างกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีระดับความเห็นด้วยเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกี่ยวกับการวางแผนการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุและการวางแผนงบประมาณรายรับและรายจ่าย โดยที่ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยเช่นเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ส่วนการเปรียบเทียบแยกตามปัจจัยอายุการทำงานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) ตามการวางแผนการเงินด้านต่าง ๆ พบว่า อายุการทำงานมีความสัมพันธ์การวางแผนการเงินใน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ และด้านการวางแผนการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 ที่ค่า F เท่ากับ 2.888 และ 2.654 ตามลำดับ และสุดท้ายด้านการวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่ค่า F เท่ากับ 3.966 ดังแสดงในตารางที่ 4.9 โดยกลุ่มที่มีอายุการทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีระดับความเห็นด้วยเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มที่มีอายุการทำงานไม่เกิน 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกี่ยวกับการวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ การวางแผนการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ และการวางแผนงบประมาณรายรับและรายจ่าย แต่ก็มีความคิดเห็นในระดับเดียวกัน คือ เห็นด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการวางแผนการเงินของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วแยกตามแต่ละกลุ่มอายุการทำงาน

การศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	.605	2	.302	.527	.592
Within Groups	79.825	139	.574		
Total	80.430	141			
การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	2.256	2	1.128	1.316	.272
Within Groups	119.180	139	.857		
Total	121.437	141			
การหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	1.227	2	.613	.771	.465
Within Groups	110.583	139	.796		
Total	111.810	141			
การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	3.310	2	1.655	2.888	.059**
Within Groups	79.655	139	.573		
Total	82.965	141			
การวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	2.891	2	1.445	2.654	.074**
Within Groups	75.708	139	.545		
Total	78.599	141			
การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	4.263	2	2.131	3.966	.021*
Within Groups	74.702	139	.537		
Total	78.965	141			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05 และ **ระดับนัยสำคัญที่ .10

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการวางแผนการเงินของบุคคลที่มี การวางแผนการเงินแล้วแยกตามแต่ละกลุ่มอายุการทำงาน

การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ					
อายุการทำงาน	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุการทำงาน		
			ไม่เกิน 10 ปี	11-20 ปี	20 ปีขึ้นไป
ไม่เกิน 10 ปี	34	3.88	-	-.27	-.48*
11-20 ปี	86	4.15		-	-.21*
20 ปีขึ้นไป	22	4.36			-
การวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ					
ไม่เกิน 10 ปี	34	4.06	-	-.08	-.44*
11-20 ปี	86	4.14		-	-.36*
20 ปีขึ้นไป	22	4.50			
การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน					
ไม่เกิน 10 ปี	34	3.74	-	-.10	-.54*
11-20 ปี	86	3.84		-	-.44*
20 ปีขึ้นไป	22	4.27			-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ส่วนที่ 2: การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการวางแผนการเงิน หลังเกษียณอายุการทำงาน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมมี 3 ปัจจัย คือ ระดับการศึกษา รายได้ และรายจ่าย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,001 ถึง 40,000 บาท และมีรายจ่ายต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 51 ถึง 80 ของรายได้ต่อเดือน ดังแสดงในตารางที่ 4.11

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงิน หลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัยด้วยกัน คือ รายได้ต่อเดือน มีค่า Chi-Square =20.606 และ p-value <.001 และรายจ่ายต่อเดือน มีค่า Chi-Square 6.701 และ p-value =.035 บุคลากรที่มีรายได้และรายจ่ายแตกต่างกันทำให้มีการวางแผนการเงิน หลังเกษียณอายุการทำงานแตกต่างกัน บุคลากรที่มีรายได้ตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไปและมีรายจ่าย ร้อยละ 50 ขึ้นไป จะมีการวางแผนมากกว่าบุคลากรที่มีรายได้และรายจ่ายน้อย เมื่อพิจารณาหาระดับ ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน พบว่ารายได้ต่อเดือนมีค่าเท่ากับ .297 แสดงว่ารายได้ต่อเดือนกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนรายจ่ายต่อเดือนมีค่าเท่ากับ -.169 แสดงว่ารายจ่ายต่อเดือนกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำแต่เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา	ปริญญาโท	160	69.26
	ปริญญาเอก	71	30.74
รวม		231	100.00
2. รายได้ต่อเดือน	ไม่เกิน 20,000 บาท	42	18.18
	20,001-40,000 บาท	158	68.40
	40,000 บาทขึ้นไป	31	13.42
รวม		231	100.00
3. รายจ่ายต่อเดือน	ไม่เกินร้อยละ 50 ของรายได้	48	20.78
	ร้อยละ 51-80 ของรายได้	113	48.92
	ร้อยละ 80 ขึ้นไป	70	30.30
รวม		231	100.00

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม		การวางแผนการเงิน		รวม	Chi-Square (p-value)
		ไม่ได้วางแผน	วางแผนแล้ว		
1.การศึกษา	ปริญญาโท	62	98	160	.011 (.917)
	ปริญญาเอก	27	44	71	
รวม		89	142	231	
2.รายได้	ไม่เกิน 20,000 บาท	26	16	42	20.606 (<.001)*
	20,001-40,000 บาท	60	98	158	
	40,000 บาทขึ้นไป	3	28	31	
รวม		89	142	231	
Spearman's rho = .297 (<.001)*					
3.รายจ่าย	ไม่เกินร้อยละ 50	12	36	48	6.701 (.035)*
	ร้อยละ 51-80	43	70	113	
	ร้อยละ 80 ขึ้นไป	34	36	70	
รวม		89	142	231	
Spearman's rho = -.169 (.010)*					

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ข้อมูลตัวเลขในตารางเป็นตัวเลขจำนวนหรือการแจกแจงความถี่

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วจำนวน 142 คน แบ่งตามระดับการศึกษา ผู้ที่จบการศึกษา ระดับปริญญาโทมีจำนวน 98 คน และผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 44 คน โดยใช้สถิติ ทดสอบที (t-test) พบว่า ผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านการศึกษา วิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อนสูงกว่าผู้ที่จบการศึกษา ในระดับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 ซึ่งในด้านนี้ผู้ที่จบปริญญาโทและปริญญา เอกมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกัน และผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น สูงกว่าผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้านด้วยกัน คือ การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์ โดยผู้ที่จบปริญญาเอกมี ความเห็นเห็นด้วย ส่วนผู้ที่จบปริญญาโทมีความเห็นไม่แน่ใจ การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบ ต่าง ๆ และการวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน โดยทั้งสองด้านนี้ผู้ที่จบปริญญา โทและปริญญาเอกมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยเช่นเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการ ทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วระหว่างระดับการศึกษา

ข้อความ	ระดับการศึกษา		t-test (p-value)
	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	
1. ท่านได้ศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน	3.99 (.806)	4.23 (.605)	-1.745 (.083)**
2. ท่านได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์	3.40 (.939)	3.80 (.851)	-2.400 (.018)*
3. ท่านได้หาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในตลาด หลักทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล และความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม เป็นต้น	3.84 (.927)	4.07 (.789)	-1.438 (.153)
4. ท่านได้วางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเงินฝากธนาคาร การซื้อบ้าน คอนโดมิเนียมหรือที่ดิน	4.02 (.825)	4.34 (.568)	-2.339 (.021)*
5. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ	4.14 (.760)	4.25 (.719)	-.790 (.431)
6. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน เช่น รายจ่ายด้านสุขภาพ ภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้า	3.79 (.790)	4.09 (.719)	-2.523 (.013)*

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05, ** ระดับนัยสำคัญที่ .10

ระดับการศึกษาแสดงค่าเป็นค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการวางแผนการเงินของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วแยกตามแต่ละกลุ่มรายได้

การศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	8.028	2	4.014	7.706	.001*
Within Groups	72.402	139			
Total	80.430	141			
การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	5.795	2	2.898	3.483	.033*
Within Groups	115.642	139	.832		
Total	121.437	141			
การหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	3.464	2	1.732	2.222	.112
Within Groups	108.346	139	.779		
Total	111.810	141			
การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	8.363	2	4.181	7.791	.001*
Within Groups	74.602	139	.537		
Total	82.965	141			
การวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	5.568	2	2.784	5.299	.006*
Within Groups	73.031	139	.525		
Total	78.599	141			
การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	6.184	2	3.092	5.905	.003*
Within Groups	72.781	139	.524		
Total	78.965	141			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ยิ่งไปกว่านั้นได้ทำการเปรียบเทียบแยกตามรายได้ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) ต่อการวางแผนการเงินด้านต่าง ๆ พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ กล่าวคือรายได้ที่แตกต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกันในด้าน การศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน การศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์ การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ การวางแผนปลดปล่อยหนี้สิน และการวางแผนรายรับ-รายจ่าย ที่ค่า F เท่ากับ 7.706, 3.483, 7.791, 5.299 และ 4.610 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการวางแผนการเงินของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วแยกตามแต่ละกลุ่มรายได้

การศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน					
รายได้	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างกลุ่มรายได้		
			ไม่เกิน 20,000 บาท	20,001-40,000 บาท	40,000 บาท ขึ้นไป
ไม่เกิน 20,000 บาท	16	4.06	-	.13	-.47*
20,001-40,000 บาท	98	3.93		-	-.61*
40,000 บาท ขึ้นไป	28	4.54			-
การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์					
ไม่เกิน 20,000 บาท	16	3.44	-	.02	-.49*
20,001-40,000 บาท	98	3.42		-	-.51*
40,000 บาท ขึ้นไป	28	3.93			-
การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ					
ไม่เกิน 20,000 บาท	16	3.75	-	-.30	-.47*
20,001-40,000 บาท	98	4.05		-	-.61*
40,000 บาท ขึ้นไป	28	4.57			-
การวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ					
ไม่เกิน 20,000 บาท	16	4.00	-	-.09	-.57*
20,001-40,000 บาท	98	4.09		-	-.48*
40,000 บาท ขึ้นไป	28	4.57			-
การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน					
ไม่เกิน 20,000 บาท	16	3.63	-	-.18	-.66*
20,001-40,000 บาท	98	3.81		-	-.48*
40,000 บาท ขึ้นไป	28	4.29			-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการวางแผนการเงินของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วแยกตามแต่ละกลุ่มรายจ่าย

การศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	1.722	2	.861	1.520	.222
Within Groups	78.708	139	.566		
Total	80.436	141			
การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	.565	2	.283	.325	.723
Within Groups	120.871	139	.870		
Total	121.437	141			
การหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	.177	2	.089	.110	.896
Within Groups	111.633	139	.803		
Total	111.810	141			
การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	1.400	2	.700	1.193	.306
Within Groups	81.565	139	.587		
Total	82.965	141			
การวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	.902	2	.451	.807	.448
Within Groups	77.679	139	.559		
Total	78.599	141			
การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	1.711	2	.855	1.539	.218
Within Groups	77.254	139	.556		
Total	78.965	141			

เมื่อทำการเปรียบเทียบเทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยระหว่างกลุ่มรายได้ พบว่า กลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ 40,000 บาทขึ้นไป มีระดับความเห็นด้วยเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ไม่เกิน 20,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้ 20,001 บาท ถึง 40,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกี่ยวกับด้านการศึกษาวិธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์ การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ การวางแผนปลดปล่อยหนี้สิน และการวางแผนรายรับ-รายจ่าย ส่วนกลุ่มที่มีรายได้ 20,001 บาท ถึง 40,000 บาท จะมีระดับความเห็นด้วยเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ไม่เกิน 20,000 บาท ในด้านการวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ การวางแผนปลดปล่อยหนี้สิน และการวางแผนรายรับ-รายจ่าย ดังแสดงในตารางที่ 4.15 ส่วนปัจจัยรายจ่ายนั้นกลับพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินด้านหลังเกษียณอายุการทำงานด้านใดด้านหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 4.16

ส่วนที่ 3: การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านจิตวิทยากับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

ปัจจัยด้านจิตวิทยามี 2 ปัจจัย คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ และทัศนคติต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.87 เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และเว็บไซต์ เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ตมากที่สุด รองลงมาคือ การปรึกษา สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ โดยความถี่ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจะมีสัดส่วนไม่แตกต่างกันมากนัก ดังแสดงในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การรับรู้	ไม่เคย	95	41.13
	เคย	136	58.87
รวม		231	100.00
2. แหล่งข่าวสาร	หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร	33	24.26
	เอกสารเผยแพร่จากหน่วยงานรัฐ/ปฏิบัติงาน	17	12.50
	โทรทัศน์ และวิทยุ	24	17.65
	เว็บไซต์ เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต	33	24.26
	ปรึกษา สนทนากับบุคคลต่าง ๆ	29	21.33
รวม		136	100.00
3. ความถี่	ทุกเดือน	41	30.15
	ทุก 3-6 เดือน	47	34.56
	ทุก 6 เดือนขึ้นไป	48	35.29
รวม		136	100.00

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่า Chi-Square 69.758 และ p-value <.001 บุคลากรที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารทำให้มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่าบุคลากรที่ไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเมื่อพิจารณาหาระดับความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน พบว่ามีค่าเท่ากับ .550 แสดงว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ความสัมพันธ์ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร		การวางแผนการเงิน		รวม	Chi-Square (p-value)
		ไม่ได้วางแผน	วางแผนแล้ว		
1.การรับรู้	ไม่เคย	67	28	95	69.758 (<.001)*
	เคย	22	114	136	
รวม		89	142	231	
Spearman's rho = .550 (<.001)*					
2.แหล่งข่าวสาร					3.789 (.435)
หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร		8	25	33	
เอกสารเผยแพร่จากหน่วยงานรัฐ/ปฏิบัติงาน		3	14	17	
โทรทัศน์ และวิทยุ		3	21	24	
เว็บไซต์ เว็บไซต์บอร์ด อินเทอร์เน็ต		6	27	33	
ปรึกษา สันทนาการกับบุคคลต่าง ๆ		2	27	29	
รวม		22	114	136	
3.ความถี่	ทุกเดือน	3	38	41	6.987 (.030)*
	ทุก 3-6 เดือน	6	41	47	
	ทุก 6 เดือนขึ้นไป	13	35	48	
	รวม	22	114	136	
Spearman's rho = -.221 (.010)*					

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ข้อมูลตัวเลขในตารางเป็นตัวเลขจำนวนหรือการแจกแจงความถี่

นอกจากนี้จากกลุ่มที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวนทั้งสิ้น 136 คน เมื่อทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งของข้อมูลข่าวสารและความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่า แหล่งข้อมูลข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่า Chi-Square = 3.789 และ p-value = .435 แต่ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกลับมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า Chi-Square 6.987 และ p-value = .030 เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน พบว่ามีค่าเท่ากับ -.221 แสดงว่าความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในที่นี้หมายถึงยิ่งช่วงเวลาในการรับรู้ข่าวสารยิ่งนานจะยิ่งมีการวางแผนการเงินน้อยกว่า ดังแสดงในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วระหว่างการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร

ข้อความ	การเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร		t-test (p-value)
	ไม่เคย	เคย	
1. ท่านได้ศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน	3.54 (.962)	4.19 (.636)	-3.437 (.002)*
2. ท่านได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก และอสังหาริมทรัพย์	3.25 (1.005)	3.59 (.900)	-1.738 (.084)**
3. ท่านได้หาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล และความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม เป็นต้น	3.46 (1.036)	4.02 (.820)	-2.631 (.012)*
4. ท่านได้วางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเงินฝากธนาคาร การซื้อบ้าน คอนโดมิเนียมหรือที่ดิน	3.82 (1.056)	4.19 (.664)	-1.778 (.085)**
5. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ	3.68 (.905)	4.30 (.651)	-4.156 (<.001)*
6. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน เช่น รายจ่ายด้านสุขภาพ ภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้า	3.46 (.999)	3.98 (.638)	-2.616 (.013)*

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05, ** ระดับนัยสำคัญที่ .10

ระดับการศึกษาแสดงค่าเป็นค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ต่อมาได้ทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วจำนวน 142 คน แบ่งตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ประกอบด้วยผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารจำนวน 28 คน และผู้ที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารจำนวน 114 คน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) พบว่า ผู้ที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในทุกด้านสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์ และการวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 นอกจากนี้ยังพบว่าในด้านการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์ ด้านการหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ และด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่ายนั้น ผู้ที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารจะมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ในขณะที่ผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารจะมีความคิดเห็นเพียงไม่แน่ใจ ส่วนการวางแผนการเงินด้านการศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน ด้านการวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ และด้านการวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ ทั้งผู้ที่เคยและไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างก็มีความคิดเห็นในระดับเดียวกัน คือ เห็นด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.19

ส่วนการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแยกตามแหล่งข้อมูลข่าวสารและความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) ต่อการวางแผนการเงินด้านต่าง ๆ จากกลุ่มบุคคลที่วางแผนการเงินแล้วและเคยได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวน 114 คน พบว่า แหล่งข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินเพียงหนึ่งด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการวางแผนปลดปล่อยหนี้สิน ที่ค่า F เท่ากับ 2.846 ดังแสดงในตารางที่ 4.20 และเมื่อทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยระหว่างกลุ่มแหล่งของข้อมูลข่าวสารในด้านการวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ พบว่า กลุ่มที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการปรึกษา สันทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ มีระดับความเห็นด้วยเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเอกสารเผยแพร่ความรู้จากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ และกลุ่มที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์และวิทยุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในที่นี้ กลุ่มที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการปรึกษา สันทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ มีระดับความเห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่องการวางแผนปลดปล่อยหนี้สิน ส่วนกลุ่มที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเอกสารเผยแพร่ความรู้จากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ และกลุ่มที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์และวิทยุ มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการวางแผนการเงินของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วแยกตามแหล่งของข้อมูลข่าวสาร

การศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	2.728	4	.682	1.728	.149
Within Groups	43.026	109	.395		
Total	45.754	113			
การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	5.308	4	1.327	1.676	.161
Within Groups	86.315	109	.792		
Total	91.623	113			
การหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	1.523	4	.381	.558	.694
Within Groups	74.442	109	.683		
Total	75.965	113			
การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	2.208	4	.552	1.266	.288
Within Groups	47.546	109	.436		
Total	49.754	113			
การวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	4.525	4	1.131	2.846	.027*
Within Groups	43.334	109	.398		
Total	47.860	113			
การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	2.804	4	.701	1.770	.140
Within Groups	43.161	109	.396		
Total	45.965	113			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการวางแผนการเงินของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วแยกตามแหล่งของข้อมูลข่าวสาร

การวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ							
แหล่งข้อมูล ข่าวสาร	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างแหล่งข้อมูลข่าวสาร				
			หนังสือพิมพ์	เอกสาร ของรัฐ	โทรทัศน์ วิทยุ	เว็บไซต์	ปรึกษา สนทนา
หนังสือพิมพ์	25	4.32	-	.20	.15	.05	-.24
เอกสารของรัฐ	14	4.14		-	-.05	-.15	-.44*
โทรทัศน์ วิทยุ	21	4.10			-	-.10	-.40*
เว็บไซต์	27	4.19				-	-.30
ปรึกษา สนทนา	27	4.63					-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ส่วนการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแยกตามความถี่ในการรับรู้ข่าวสารของกลุ่มบุคคลที่วางแผนการเงินแล้วและเคยได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวน 114 คน พบว่า ความถี่ในการรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินเพียงด้านเดียวและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 คือ ด้านการหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ ที่ค่า F เท่ากับ 2.952 ดังแสดงในตารางที่ 4.22 และเมื่อทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยระหว่างกลุ่มแหล่งของข้อมูลข่าวสารในด้านการหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ พบว่า กลุ่มที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารทุก 6 เดือนขึ้นไป มีระดับความเห็นด้วยเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่ำกว่า 6 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทุกกลุ่มก็มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยเช่นเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการวางแผนการเงินของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วแยกตามความถี่ในการรับข่าวสาร

การศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	.034	2	.017	.041	.960
Within Groups	45.721	111	.412		
Total	45.754	113			
การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	1.705	2	.852	1.052	.353
Within Groups	89.918	111	.810		
Total	91.623	113			
การหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	3.836	2	1.918	2.952	.056**
Within Groups	72.129	111	.650		
Total	75.965	113			
การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	.757	2	.378	.857	.427
Within Groups	48.998	111	.441		
Total	49.754	113			
การวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	.115	2	.058	.134	.875
Within Groups	47.744	111	.430		
Total	47.860	113			
การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	.916	2	.458	1.129	.327
Within Groups	45.049	111	.406		
Total	45.965	113			

หมายเหตุ: ** ระดับนัยสำคัญที่ .10

ตารางที่ 4.23 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการวางแผนการเงินของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วแยกตามความถี่ในการรับข่าวสาร

การหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้					
ความถี่ในการรับข่าวสาร	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างความถี่ในการรับข่าวสาร		
			ทุกเดือน	ทุก 3-6 เดือน	6 เดือนขึ้นไป
ทุกเดือน	38	4.16	-	.04	.42*
ทุก 3-6 เดือน	41	4.12		-	.38*
6 เดือนขึ้นไป	35	3.74			-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

สำหรับปัจจัยด้านจิตวิทยาตัวต่อมา คือ ทักษะคิดต่อการเตรียมพร้อมเพื่อเกษียณอายุการทำงาน ซึ่งในที่นี้จะแบ่งทักษะคิดการเตรียมพร้อมเพื่อการเกษียณอายุการทำงานออกเป็น 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1 การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเป็นเรื่องจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ข้อที่ 2 การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านยอมรับและเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพทางการเงินในอนาคตของตนเอง ข้อที่ 3 การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านสามารถมีทรัพย์สินเงินทองเก็บไว้ใช้ได้ตลอดชีวิตและทำให้ไม่เกิดหนี้สินภายหลังเกษียณอายุ ข้อที่ 4 การที่ไม่วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของบุตรหลานที่ต้องดูแล และข้อที่ 5 การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุ ทำให้เกิดความเครียด รู้สึกกดดัน และไม่ยอมเตรียมการล่วงหน้า จากข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับทักษะคิดต่อการเตรียมพร้อมที่ว่าด้วยเรื่องการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเป็นเรื่องจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านยอมรับและเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพทางการเงินในอนาคตของตนเอง และการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านสามารถมีทรัพย์สินเงินทองเก็บไว้ใช้ได้ตลอดชีวิตและทำให้ไม่เกิดหนี้สินภายหลังเกษียณอายุ แต่จะไม่เห็นด้วยกับทักษะคิดที่ว่าด้วยเรื่องการเงินที่ไม่วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของบุตรหลานที่ต้องดูแล และการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้เกิดความเครียด รู้สึกกดดัน และไม่ยอมเตรียมการล่วงหน้า ดังแสดงในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 จำนวนและร้อยละทัศนคติต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุการทำงานของ
กลุ่มตัวอย่าง

ทัศนคติต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อ เกษียณอายุการทำงาน	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		จำนวน (ร้อยละ)
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุ การทำงานเป็นเรื่องจำเป็นต่อการ ดำรงชีวิต	227	98.27	4	1.73	231 (100.00)
2. การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุ ทำให้ท่านยอมรับและเข้าใจเกี่ยวกับ สถานภาพทางการเงินในอนาคตของ ตนเอง	224	96.97	7	3.03	231 (100.00)
3. การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุ ทำให้ท่านสามารถมีทรัพย์สินเงิน ทองเก็บไว้ใช้ได้ตลอดชีวิตและทำให้ ไม่เกิดหนี้สินภายหลังเกษียณอายุ	215	93.67	16	6.93	231 (100.00)
4. ท่านไม่วางแผนการเงินหลัง เกษียณอายุเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ ของบุตรหลานที่ต้องดูแล	20	8.67	211	91.33	231 (100.00)
5. การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุ ทำให้เกิดความเครียด รู้สึกกดดัน และไม่อยากเตรียมการล่วงหน้า	47	20.35	184	79.65	231 (100.00)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเตรียมพร้อมเพื่อเกษียณอายุการทำงาน และการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่า ไม่มีทัศนคติข้อใดเลยที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 4.25 ถึงแม้ว่าทัศนคติต่อการเตรียมพร้อมเพื่อเกษียณอายุการทำงานจะไม่มีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนหรือไม่วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ต่อถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเตรียมพร้อมเพื่อเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มที่มีการวางแผนการเงินแล้วจำนวน 142 คน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานในด้านต่าง ๆ โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) พบว่า ทัศนคติข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของผู้ที่มีการวางแผนการเงินแล้ว ดังที่จะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

ตารางที่ 4.25 ความสัมพันธ์ของทัศนคติกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

ทัศนคติต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อ เกษียณอายุการทำงาน	การวางแผนการเงิน		รวม	Chi-Square (p-value)
	ไม่ได้ วางแผน	วางแผน แล้ว		
1. การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเป็นเรื่องจำเป็นต่อการดำรงชีวิต				
เห็นด้วย	86	141	227	2.286 (.131)
ไม่เห็นด้วย	3	1	4	
รวม	89	142	231	
2. การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านยอมรับและเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพทางการเงิน ในอนาคตของตนเอง				
เห็นด้วย	85	139	224	1.056 (.304)
ไม่เห็นด้วย	4	3	7	
รวม	89	142	231	
3. การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านสามารถมีทรัพย์สินเงินทองเก็บไว้ใช้ได้ตลอด ชีวิตและทำให้ไม่เกิดหนี้สินภายหลังเกษียณอายุ				
เห็นด้วย	81	134	215	.955 (.328)
ไม่เห็นด้วย	8	8	16	
รวม	89	142	231	
4. ท่านไม่วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของบุตรหลานที่ต้องดูแล				
เห็นด้วย	6	14	20	.672 (.412)
ไม่เห็นด้วย	83	128	211	
รวม	89	142	231	
5. การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้เกิดความเครียด รู้สึกกดดัน และไม่ยอมเตรียมการ ล่วงหน้า				
เห็นด้วย	21	26	47	.943 (.331)
ไม่เห็นด้วย	68	116	184	
รวม	89	142	231	

หมายเหตุ: ข้อมูลตัวเลขในตารางเป็นตัวเลขจำนวนหรือการแจกแจงความถี่

ต่อมาได้ทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วจำนวน 142 คน ตามทัศนคติต่อการเตรียมพร้อมเพื่อเกษียณอายุการทำงานข้อที่ 2 การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านยอมรับและเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพทางการเงินในอนาคตของตนเอง ประกอบด้วยผู้ที่เห็นด้วย 139 คน และผู้ที่ไม่เห็นด้วยจำนวน 3 คน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) พบว่า ผู้ที่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 2 มีค่าเฉลี่ยความ

คิดเห็นในด้านวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุและด้านวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้านสูงกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 2 จะเห็นด้วยในเรื่องการวางแผนการเงินด้านดังกล่าว ในขณะที่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 2 จะมีระดับความเห็นไม่แน่ใจ ส่วนการวางแผนการเงินด้านการศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อนและการวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ พบว่า ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 2 มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 โดยผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 2 จะเห็นด้วยในเรื่องการวางแผนการเงินด้านดังกล่าว ในขณะที่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 2 จะมีความเห็นไม่แน่ใจ ดังแสดงในตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วระหว่างทัศนคติข้อที่ 2

ข้อความ	ความคิดเห็น		t-test (p-value)
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
1. ท่านได้ศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน	4.08 (.752)	3.33 (.577)	1.704 (.091)**
2. ท่านได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก และอสังหาริมทรัพย์	3.53 (.935)	3.33 (.577)	.353 (.725)
3. ท่านได้หาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล และความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม เป็นต้น	3.91 (.897)	3.67 (.577)	.474 (.636)
4. ท่านได้วางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเงินฝากธนาคาร การซื้อบ้าน คอนโดมิเนียมหรือที่ดิน	4.14 (.763)	3.33 (.577)	1.809 (.073)**
5. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ	4.20 (.734)	3.00 (.000)	19.297 (<.001)*
6. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน เช่น รายจ่ายด้านสุขภาพ ภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้า	3.90 (.745)	3.00 (.000)	2.084 (.039)*

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05, ** ระดับนัยสำคัญที่ .10

ระดับความคิดเห็นแสดงค่าเป็นค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วระหว่างทัศนคติข้อที่ 3

ข้อความ	ความคิดเห็น		t-test (p-value)
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
1. ท่านได้ศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน	4.14 (.662)	2.75 (1.035)	3.757 (.006)*
2. ท่านได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก และอสังหาริมทรัพย์	3.57 (.897)	2.75 (1.165)	2.462 (.015)*
3. ท่านได้หาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล และความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม เป็นต้น	3.93 (.877)	3.50 (1.069)	1.339 (.183)
4. ท่านได้วางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเงินฝากธนาคาร การซื้อบ้าน คอนโดมิเนียมหรือที่ดิน	4.15 (.720)	3.63 (1.302)	1.128 (.295)
5. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ	4.22 (.708)	3.50 (1.069)	2.694 (.008)*
6. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน เช่น รายจ่ายด้านสุขภาพ ภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้า	3.93 (.696)	3.00 (1.069)	3.564 (.001)*

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ระดับความคิดเห็นแสดงค่าเป็นค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ลำดับถัดมาได้ทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วจำนวน 142 คน ตามทัศนคติต่อการเตรียมพร้อมเพื่อเกษียณอายุการทำงานข้อที่ 3 การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านสามารถมีทรัพย์สินเงินทองเก็บไว้ใช้ได้ตลอดชีวิตและทำให้ไม่เกิดหนี้สินภายหลังเกษียณอายุ ประกอบด้วยผู้ที่เห็นด้วย 134 คน และผู้ที่ไม่เห็นด้วยจำนวน 8 คน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) พบว่า ผู้ที่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 3 มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นการวางแผนเงินสูงกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 4 ด้านด้วยกันคือ ด้านการศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน ด้านการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ และด้านวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน โดยผู้ที่เห็นด้วยกับ

ทัศนคติข้อที่ 3 จะเห็นด้วยในเรื่องการวางแผนการเงินด้านดังกล่าว ในขณะที่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 3 จะมีระดับความเห็นไม่แน่ใจ ดังแสดงในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วระหว่างทัศนคติข้อที่ 4

ท่านไม่วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของบุตรหลานที่ต้องดูแล			
ข้อความ	ความคิดเห็น		t-test (p-value)
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
1. ท่านได้ศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน	4.07 (.475)	4.06 (.781)	.042 (.967)
2. ท่านได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก และอสังหาริมทรัพย์	4.07 (.475)	3.46 (.974)	4.017 (<.001)*
3. ท่านได้หาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล และความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม เป็นต้น	4.29 (.469)	3.87 (.917)	1.680 (.095)**
4. ท่านได้วางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเงินฝากธนาคาร การซื้อบ้าน คอนโดมิเนียมหรือที่ดิน	4.07 (.475)	4.13 (.794)	-.247 (.805)
5. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ	3.79 (.802)	4.22 (.731)	-2.085 (.039)*
6. ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน เช่น รายจ่ายด้านสุขภาพ ภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้า	4.00 (.555)	3.87 (.767)	.629 (.530)

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05, ** ระดับนัยสำคัญที่ .10

ระดับความคิดเห็นแสดงค่าเป็นค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สุดท้ายทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคคลที่มีการวางแผนการเงินแล้วจำนวน 142 คน ตามทัศนคติต่อการเตรียมพร้อมเพื่อเกษียณอายุการทำงานข้อที่ 4 การไม่วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของบุตรหลานที่ต้องดูแล ประกอบด้วยผู้ที่เห็นด้วย 14 คน และผู้ที่ไม่เห็นด้วยจำนวน 128 คน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) พบว่า ผู้ที่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 4 มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในด้านการศึกษาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก และอสังหาริมทรัพย์สูงกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 4 จะเห็นด้วยในเรื่องการวางแผนการเงินด้านนี้ ในขณะที่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 4 จะมีระดับความเห็นไม่แน่ใจ ในขณะที่ผู้ที่เห็นด้วยกับ

ทัศนคติข้อที่ 4 มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในด้านวางแผนเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุต่ำกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่ไม่เห็นด้วยและผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 4 จะเห็นด้วยในเรื่องการวางแผนการเงินด้านนี้ ส่วนการวางแผนด้านหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ พบว่า ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 4 มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 โดยผู้ที่ไม่เห็นด้วยและผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติข้อที่ 4 จะเห็นด้วยในเรื่องการวางแผนการเงินด้านนี้ ดังแสดงในตารางที่ 4.28

ส่วนที่ 4: การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของอาจารย์ต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

สำหรับเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานจะมีด้วยกัน 8 เรื่อง คือ เรื่องที่ 1 ควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน เรื่องที่ 2 ควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ เรื่องที่ 3 การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน เรื่องที่ 4 การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน เรื่องที่ 5 การมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน เรื่องที่ 6 การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน เรื่องที่ 7 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน และเรื่องสุดท้าย การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 231 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยใน 5 เรื่องอันประกอบด้วยการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานควรเริ่มวางแผนตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน การมีเงินออมไม่เพียงพอ การมีหนี้สิน และการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน และหน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยกับเรื่องการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานควรเริ่มวางแผนเมื่อใกล้เกษียณอายุ ประการสุดท้ายกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นไม่แน่ใจในเรื่องการทำงานหนักและการมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ดังแสดงในตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ระดับความคิดเห็นของเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	การแปลค่า
1. ท่านคิดว่าควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน	4.20	.799	เห็นด้วย
2. ท่านคิดว่าควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ	2.47	1.328	ไม่เห็นด้วย
3. การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	2.88	1.261	ไม่แน่ใจ
4. การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	3.29	1.167	ไม่แน่ใจ
5. การมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	4.07	.911	เห็นด้วย
6. การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	4.12	.941	เห็นด้วย
7. ท่านคิดว่าหน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	4.26	.882	เห็นด้วย
8. การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	3.94	1.028	เห็นด้วย

ต่อมาผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของบุคลากรจำนวน 231 คน แบ่งตามการวางแผนการเงินที่ประกอบด้วยผู้ที่ยังไม่ได้มีการวางแผนการเงินจำนวน 89 คน และผู้ที่มีการวางแผนการเงินเรียบร้อยแล้วจำนวน 142 คน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) พบว่า ผู้ที่ยังไม่ได้มีการวางแผนการเงินมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานสูงกว่าผู้ที่มีการวางแผนการเงินเรียบร้อยแล้วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 2 ควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ โดยผู้ที่ยังไม่ได้วางแผนการเงินมีความเห็นไม่แน่ใจในขณะที่ผู้ที่วางแผนการเงินแล้วมีความเห็นไม่เห็นด้วย เรื่องที่ 3 การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ทั้งผู้ที่ยังไม่ได้วางแผนและผู้ที่วางแผนการเงินแล้วมีความเห็นไม่แน่ใจ เรื่องที่ 4 การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน โดยผู้ที่ยังไม่ได้วางแผนการเงินเห็นด้วยในขณะที่ผู้ที่วางแผนการเงินแล้วมีความเห็นไม่แน่ใจ เรื่องที่ 5 การมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ทั้งผู้ที่ยังไม่ได้วางแผนและผู้ที่วางแผนการเงินแล้วมี

ความเห็นเห็นด้วย และเรื่องที่ 6 การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ทั้งผู้ที่ยังไม่ได้วางแผนและผู้ที่วางแผนการเงินแล้วมีความเห็นเห็นด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่างระหว่างระดับการวางแผนการเงิน

ข้อความ	การวางแผนการเงิน		t-test (p-value)
	ยังไม่ได้วางแผน	วางแผนแล้ว	
1. ท่านคิดว่าควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน	4.09 (.861)	4.27 (.752)	-1.651 (.101)
2. ท่านคิดว่าควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ	2.74 (1.301)	2.30 (1.321)	2.471 (.014)*
3. การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	3.19 (1.260)	2.69 (1.227)	2.988 (.003)*
4. การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	3.52 (1.119)	3.14 (1.177)	2.408 (.017)*
5. การมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	4.22 (.836)	3.97 (.945)	3.315 (.001)*
6. การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	4.37 (.774)	3.96 (1.003)	3.315 (.001)*
7. ท่านคิดว่าหน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	4.30 (.897)	4.24 (.875)	.535 (.593)
8. การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	3.83 (1.110)	4.01 (.971)	-1.227 (.222)

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ระดับการวางแผนแสดงค่าเป็นค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

หลังจากนั้นได้ทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแยกตามคณะด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) พบว่า คณะที่บุคลากรสังกัดมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานใน 4 เรื่อง คือ เรื่องที่ 2 ควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ เรื่องที่ 3 การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน เรื่องที่ 4 การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผน

การเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเรื่องที่ 6 การมีหนี้สิน เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 กล่าวคือ บุคคลที่สังกัดคณะที่แตกต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกันต่อเรื่องที่ 2, 3, 4, และ 6 ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงิน ที่ค่า F เท่ากับ 8.309, 6.914, 3.456 และ 2.129 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินแยกตามคณะ

การเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	3.782	6	.630	.987	.435
Within Groups	143.058	224	.639		
Total	146.840	230			
การเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	73.829	6	12.305	8.309	<.001*
Within Groups	331.738	224	1.481		
Total	405.567	230			
การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	57.166	6	9.528	6.914	<.001*
Within Groups	308.678	224	1.378		
Total	365.844	230			
การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	26.598	6	4.433	3.456	.003*
Within Groups	286.545	224	1.279		
Total	313.143	230			
การมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	5.036	6	.839	1.012	.419
Within Groups	185.856	224	.830		
Total	190.892	230			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05, ** ระดับนัยสำคัญที่ .10

ตารางที่ 4.31 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินแยกตามคณะ

การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	10.997	6	1.833	2.129	.051**
Within Groups	192.847	224	.861		
Total	203.844	230			

หน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	.702	6	.117	.147	.989
Within Groups	178.190	224	.795		
Total	178.892	230			

การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	7.542	6	1.257	1.195	.310
Within Groups	235.609	224	1.052		
Total	243.152	230			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05, ** ระดับนัยสำคัญที่ .10

ตารางที่ 4.32 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องการเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุแยกตามคณะ

คณะ	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างคณะ						
			1	2	3	4	5	6	7
1	28	2.75	-	.05	-.17	.03	-.43	-.04	.02
2	53	2.42		-	-.22	-.01	-.48*	-.09	-.03
3	61	1.93			-	.20	-.26	.13	.19
4	37	3.51				-	-.46	-.07	-.02
5	14	1.57					-	.39	.45
6	22	2.32						-	-.06
7	16	2.81							-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

คณะ 1 ครุศาสตร์ 2 มนุษยศาสตร์ 3 วิทยาการจัดการ 4 วิทยาศาสตร์

5 พยาบาลศาสตร์ 6 โรงเรียนการทอ่งเทียวก และ 7 โรงเรียนการเรือน

เมื่อทำการเปรียบเทียบเทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องการทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อ การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุระหว่างคณะ พบว่า บุคลากรที่สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ จะมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำกว่าบุคลากรที่สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วยเช่นเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.33 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องการทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อ การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแยกตามคณะ

คณะ	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างคณะ						
			1	2	3	4	5	6	7
1	28	3.04	-	.33	.82*	-.76*	1.18*	.43	-.06
2	53	2.62		-	.48*	-1.10*	.84*	.10	-.40
3	61	2.87			-	-1.58*	.36	-.38	-.88*
4	37	3.89				-	1.94*	1.20*	.70
5	14	2.14					-	-.75	-1.24*
6	22	2.36						-	-.49
7	16	2.56							-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

คณะ 1 ครุศาสตร์ 2 มนุษยศาสตร์ 3 วิทยาการจัดการ 4 วิทยาศาสตร์

5 พยาบาลศาสตร์ 6 โรงเรียนการท่องเที่ยวฯ และ 7 โรงเรียนการเรือน

เมื่อทำการเปรียบเทียบเทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องการทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อ การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานระหว่างคณะ พบว่า 1) บุคลากรที่สังกัดคณะครุศาสตร์จะมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าบุคลากรที่สังกัดคณะวิทยาการจัดการและคณะพยาบาลศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรสังกัดคณะครุศาสตร์และวิทยาการจัดการมีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วยเช่นเดียวกัน บุคลากรสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์จะมีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วย 2) บุคลากรที่สังกัดคณะครุศาสตร์จะมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำกว่าบุคลากรที่สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่บุคลากรสังกัดคณะวิทยาศาสตร์ มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย 3) บุคลากรที่สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำกว่าบุคลากรที่สังกัดคณะวิทยาการจัดการและคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรสังกัดคณะมนุษยศาสตร์ฯ และวิทยาการจัดการมีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นใจ ในขณะที่บุคลากรสังกัดคณะวิทยาศาสตร์ฯ มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย 4) บุคลากรที่สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำกว่าบุคลากรที่สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรสังกัดคณะมนุษยศาสตร์ฯ มีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นใจ บุคลากรสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์จะมีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วย 5) บุคลากรที่สังกัดคณะ

วิทยาการจัดการ จะมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำกว่าบุคลากรที่สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่บุคลากรสังกัดคณะวิทยาการจัดการมีความคิดเห็นไม่แน่ใจ ส่วนบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ฯ มีความคิดเห็นเห็นด้วย 7) บุคลากรที่สังกัดคณะวิทยาการจัดการ จะมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าบุคลากรที่สังกัดโรงเรียนการเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่บุคลากรสังกัดคณะวิทยาการจัดการและโรงเรียนการเรือนมีความคิดเห็นไม่แน่ใจเหมือนกัน 8) บุคลากรที่สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ฯ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าบุคลากรที่สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์และโรงเรียนท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ฯ มีความคิดเห็นเห็นด้วย ส่วนบุคลากรที่สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์และโรงเรียนท่องเที่ยวกลับมีความคิดเห็นไม่เห็นด้วย และ 9) บุคลากรที่สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำกว่าบุคลากรที่สังกัดโรงเรียนการเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรที่สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์มีความคิดเห็นไม่เห็นด้วย ส่วนบุคลากรสังกัดโรงเรียนการเรือนมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ ดังแสดงในตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.34 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องการมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแยกตามคณะ

คณะ	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างคณะ						
			1	2	3	4	5	6	7
1	28	3.46	-	.26	.15	-.40	.39	.60	.90*
2	53	3.21		-	-.10	-.66*	.14	.34	.65*
3	61	3.31			-	-.55*	.24	.45	.75*
4	37	3.86				-	.79*	1.00*	1.30*
5	14	3.07					-	.21	.51
6	22	2.86						-	.30
7	16	2.56							-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

คณะ 1 ครุศาสตร์ 2 มนุษยศาสตร์ฯ 3 วิทยาการจัดการ 4 วิทยาศาสตร์ฯ

5 พยาบาลศาสตร์ 6 โรงเรียนการท่องเที่ยวฯ และ 7 โรงเรียนการเรือน

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องเรื่องการมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานระหว่างคณะ พบว่า 1) บุคลากรที่สังกัดโรงเรียนการเรือนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำกว่าบุคลากรสังกัดคณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ฯ คณะวิทยาการจัดการ และคณะวิทยาศาสตร์ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรโรงเรียนการเรือน คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ ส่วนบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย และ 2) บุคลากรที่สังกัดคณะวิทยาศาสตร์มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าบุคลากรสังกัดคณะมนุษยศาสตร์ฯ คณะวิทยาการจัดการ คณะพยาบาลศาสตร์ โรงเรียนท่องเที่ยวฯ และโรงเรียนการเรือน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ฯ มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ในขณะที่บุคลากรสังกัดคณะอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แน่ใจ ดังแสดงในตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.35 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องการมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแยกตามคณะ

คณะ	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างคณะ						
			1	2	3	4	5	6	7
1	28	4.61	-	.68*	.56*	.34	.68*	.65*	.42
2	53	3.92		-	-.12	-.35	.00	-.03	-.26
3	61	4.05			-	-.22	.12	.09	-.14
4	37	4.27				-	.34	.32	.08
5	14	3.93					-	-.03	-.26
6	22	3.95						-	-.23
7	16	4.19							-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

คณะ 1 ครุศาสตร์ 2 มนุษยศาสตร์ฯ 3 วิทยาการจัดการ 4 วิทยาศาสตร์ฯ

5 พยาบาลศาสตร์ 6 โรงเรียนการทองเทียวฯ และ 7 โรงเรียนการเรือน

สุดท้ายคือเรื่องการมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน เมื่อทำการเปรียบเทียบเทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยระหว่างคณะ พบว่า บุคลากรที่สังกัดคณะครุศาสตร์จะมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าบุคลากรที่สังกัดคณะมนุษยศาสตร์ฯ คณะวิทยาการจัดการ คณะพยาบาลศาสตร์ และโรงเรียนการทองเทียวฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรสังกัดคณะครุศาสตร์มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในขณะที่บุคลากรที่สังกัดคณะอื่น ๆ มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.35

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยตัวอื่น ๆ กับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) ตามความเหมาะสมของปัจจัยที่กำลังพิจารณา พบว่า เพศ อายุการทำงาน ภาวะสุขภาพ ประเภทบุคลากร ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องใดเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมีด้วยกัน 5 ปัจจัย ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ รายจ่าย และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งแต่ละปัจจัยก็จะมีความสัมพันธ์กับบางเรื่องแตกต่างกันไป ในที่นี้ขอเสนอเฉพาะเรื่องที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น

ตารางที่ 4.36 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินแยกตามอายุ

การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	7.889	2	3.945	2.946	.055**
Within Groups	305.253	228	1.339		
Total	313.143	230			
การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	8.018	2	4.069	4.668	.010*
Within Groups	195.826	228	.859		
Total	203.844	230			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05, ** ระดับนัยสำคัญที่ .10

ตารางที่ 4.37 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินแยกตามอายุ

การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
อายุ	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุ		
			ไม่เกิน 40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป
ไม่เกิน 40 ปี	120	3.44	-	.40*	.12
41-50 ปี	80	3.04		-	-.29
50 ปีขึ้นไป	31	3.32			-
การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
ไม่เกิน 40 ปี	120	4.28	-	.41*	.19
41-50 ปี	80	3.88		-	-.22
50 ปีขึ้นไป	31	4.10			-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ปัจจัยตัวแรกที่จะขอนำเสนอถึง คือ อายุ พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานในเรื่องที่ 4 การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 และเรื่องที่ 6 การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ บุคคลที่มีอายุแตกต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกันต่อเรื่องการมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานและเรื่องการมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ที่ค่า F

เท่ากับ 2.946 และ 4.668 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.36 และเมื่อทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องดังกล่าว พบว่า บุคคลที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าบุคคลที่มีอายุระหว่าง 41 ถึง 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความคิดเห็นในระดับเดียวกัน โดยในเรื่องการมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน มีความเห็นในระดับไม่แน่ใจ ส่วนเรื่องการมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน มีความเห็นในระดับเห็นด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.38 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินแยกตามสถานภาพสมรส

การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	8.513	2	4.259	3.188	.043*
Within Groups	304.625	228	1.336		
Total	313.143	230			

หน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	5.164	2	2.582	3.389	.035*
Within Groups	173.727	228	.762		
Total	178.892	230			

การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	5.196	2	2.598	2.490	.085**
Within Groups	237.955	228	1.044		
Total	243.152	230			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05, ** ระดับนัยสำคัญที่ .10

ปัจจัยตัวที่สอง คือ สถานภาพสมรส พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานในเรื่องที่ 4 การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน เรื่องที่ 7 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเรื่องที่ 8 การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 กล่าวคือ บุคคลที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกันต่อเรื่อง 3 เรื่องนี้ ที่ค่า F เท่ากับ 3.188, 3.389 และ 2.490 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.38 และเมื่อทำการเปรียบเทียบ

ระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องดังกล่าว พบว่า บุคคลที่สมรสมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าบุคคลที่โสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน โดยบุคคลที่สมรสแล้วมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ส่วนบุคคลโสดมีความเห็นไม่แน่ใจ และเรื่องการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน โดยทั้งกลุ่มบุคคลโสดและบุคคลที่สมรสแล้วมีความคิดเห็นเห็นด้วยเช่นเดียวกัน สำหรับเรื่องหน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่า บุคคลที่มีสถานภาพหม้ายหรือหย่ามีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าบุคคลที่โสดและบุคคลที่สมรสแล้วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคคลที่มีสถานภาพหม้ายหรือหย่ามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในขณะที่บุคคลโสดและบุคคลที่สมรสแล้วมีความเห็นเห็นด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินแยกตามสถานภาพสมรส

การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
อายุ	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างกลุ่มสถานภาพสมรส		
			โสด	สมรส	หม้าย/หย่า
โสด	132	3.14	-	-.39*	.04
สมรส	89	3.53		-	.43
หม้าย/หย่า	10	3.10			-
หน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
โสด	132	4.18	-	-.13	-.72*
สมรส	89	4.31		-	-.59*
หม้าย/หย่า	10	4.90			-
การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
โสด	132	3.81	-	-.29*	-.39
สมรส	89	4.10		-	-.10
หม้าย/หย่า	10	4.20			-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ปัจจัยตัวที่สามรายได้ พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเพียงเรื่องเดียวคือเรื่องที่ 2 การเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บุคคลที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกันต่อความคิดว่าการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานควรเริ่มวางแผนเมื่อใกล้เกษียณอายุ ที่ค่า F เท่ากับ 6.513

ดังแสดงในตารางที่ 4.40 และเมื่อทำการเปรียบเทียบเทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องนี้ พบว่าบุคคลที่รายได้ตั้งแต่ 40,000 บาทขึ้นไปมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำกว่าบุคคลที่รายได้น้อยกว่า 40,000 บาท และบุคคลที่มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าบุคคลที่มีรายได้ระหว่าง 20,001 ถึง 40,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคคลที่มีรายได้ตั้งแต่ 20,000 ขึ้นไป มีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วยกับการเริ่มวางแผนการเงินเมื่อใกล้เกษียณอายุ ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท มีความเห็นไม่แน่ใจ ดังแสดงในตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.40 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินแยกตามรายได้

การเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	31.917	2	10.959	6.513	.002*
Within Groups	383.650	228	1.683		
Total	405.567	230			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 4.41 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินแยกตามรายได้

การเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ					
รายได้	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างกลุ่มรายได้		
			ไม่เกิน 20,000 บาท	20,001- 40,000 บาท	40,000 บาท ขึ้นไป
ไม่เกิน 20,000 บาท	42	2.98	-	.52*	1.11*
20,001-40,000 บาท	158	2.46		-	.58*
40,000 บาท ขึ้นไป	31	1.87			-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

สำหรับปัจจัยตัวถัดมา ปัจจัยที่สี่ คือ รายจ่าย พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานในเรื่องที่ 4 การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 และเรื่องที่ 5 การมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ บุคคลที่มีรายจ่ายแตกต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกันต่อเรื่องการมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นและการมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานที่ค่า F เท่ากับ 2.742 และ 3.200 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินแยกตามรายจ่าย

การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	7.355	2	3.678	2.742	.067**
Within Groups	305.788	228	1.341		
Total	313.143	230			
การมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
Source	SS	df	MS	F	p-value
Between Groups	5.211	2	2.606	3.200	.043*
Within Groups	185.680	228	.814		
Total	190.892	230			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05, ** ระดับนัยสำคัญที่ .10

ตารางที่ 4.43 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินแยกตามรายจ่าย

การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
รายจ่าย	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างระหว่างกลุ่มรายจ่าย		
			ไม่เกิน ร้อยละ 50	ร้อยละ 51-80	ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ไม่เกินร้อยละ 50	48	2.94	-	-.43*	-.45*
ร้อยละ 51-80	113	3.37		-	-.01
ร้อยละ 80 ขึ้นไป	70	3.39			-
การมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
ไม่เกินร้อยละ 50	48	3.85	-	-.18	-.42*
ร้อยละ 51-80	113	4.04		-	-.24
ร้อยละ 80 ขึ้นไป	70	4.27			-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

เมื่อทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อเรื่องการมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่า บุคคลที่รายจ่ายไม่เกินร้อยละ 50 ของรายได้ต่อเดือนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำกว่าบุคคลที่มีรายจ่ายเกินร้อยละ 50 ของรายได้ต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทุกกลุ่มรายจ่ายก็มีความคิดเห็นในระดับเดียวกันที่ไม่แน่ใจ ส่วนเรื่องการมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

พบว่า บุคคลที่มีรายจ่ายเกินร้อยละ 80 ของรายได้ต่อเดือนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าบุคคลที่มีรายจ่ายไม่เกินร้อยละ 50 ของรายได้ต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยเช่นเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.44 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงิน หลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่างระหว่างระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ข้อความ	การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร		t-test (p-value)
	ไม่เคย	เคย	
1. ท่านคิดว่าควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน	4.16 (.816)	4.23 (.788)	-.655 (.513)
2. ท่านคิดว่าควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ	2.73 (1.348)	2.29 (1.289)	2.461 (.015)*
3. การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	3.20 (1.172)	2.66 (1.278)	3.258 (.001)*
4. การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	3.40 (1.143)	3.21 (1.181)	1.246 (.214)
5. การมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	4.09 (.889)	4.05 (.953)	.355 (.723)
6. การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	4.22 (.774)	4.04 (.973)	1.409 (.160)
7. ท่านคิดว่าหน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	4.20 (.941)	4.31 (.839)	-.923 (.357)
8. การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน	3.95 (1.056)	3.93 (1.013)	.098 (.922)

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ .05

ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแสดงค่าเป็นค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ปัจจัยตัวสุดท้ายที่มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แบ่งตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ประกอบด้วยผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารจำนวน 95 คน และผู้ที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารจำนวน 136 คน รวมเป็นบุคลากรทั้งสิ้นจำนวน 231 คน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) พบว่าการรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงิน

หลังเกษียณอายุการทำงานใน 2 เรื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ เรื่องที่ 2 การเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ ซึ่งผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความเห็นไม่แน่ใจ แต่ผู้ที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความเห็นไม่เห็นด้วยกับการเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ ส่วนเรื่องที่ 3 การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่า ผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แต่ทั้งผู้ที่เคยและไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความคิดเห็นในระดับเดียวกัน คือ ไม่แน่ใจ ดังแสดงในตารางที่ 4.44

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตซึ่งจะนำไปสร้างแนวทางในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเป็นแนวทางในการให้ความรู้ด้านการวางแผนการเงินกับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตก่อนการเกษียณอายุการทำงาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตใน 3 ด้านคือ ปัจจัยด้านประชากร ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภาวะสุขภาพ อายุการทำงาน ประเภทบุคลากรปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งประกอบด้วย ระดับการศึกษา รายได้ รายจ่าย และปัจจัยด้านจิตวิทยาซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ทศนคติต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน และศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านจิตวิทยากับการวางแผนการเงินก่อนเกษียณอายุการทำงาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตที่มีอายุระหว่าง 21 – 60 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลผู้ปฏิบัติงานในสายวิชาการที่มีหน้าที่สอนและวิจัยซึ่งอยู่ในกลุ่มบุคลากร 3 กลุ่ม คือ ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และอาจารย์ประจำตามสัญญาจ้าง กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์จำนวน 231 คน จาก คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะพยาบาลศาสตร์ โรงเรียนการท่องเที่ยวและบริการ และโรงเรียนการเรือน ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามสูตร Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 5% โดยไม่รวมอาจารย์สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และสถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation Coefficient) ในการอธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์และปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และการวิเคราะห์ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi – Square) สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) ในการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ และการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ผลการศึกษาสรุปภาพรวมได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.43 อายุไม่เกิน 40 ปี ร้อยละ 51.95 ประมาณครึ่งหนึ่งมีสถานภาพโสด ร้อยละ 57.14 มีภาวะสุขภาพแข็งแรง ร้อยละ 66.67 ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานอยู่ระหว่าง 11 – 20 ปี ร้อยละ 58.01 เป็นบุคลากรประเภทพนักงานมหาวิทยาลัย ร้อยละ 56.71 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท ร้อยละ 69.26 รายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 20,001 – 40,000 บาท ร้อยละ 68.40 และเกือบครึ่งหนึ่งมีรายจ่ายต่อเดือน อยู่ที่ร้อยละ 51 - 80 ของรายได้ ร้อยละ 48.92 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีผู้เคยรับรู้ข่าวสารการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานร้อยละ 58.87 โดยมีผู้ที่ได้วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแล้ว ร้อยละ 61.87

2. ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่างๆ กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในการศึกษามีการแบ่งปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ สุขภาพ อายุการทำงาน และประเภทของบุคลากร จากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยด้านประชากรเพียง 2 ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

2.1.1 อายุ มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี

2.1.2 อายุการทำงาน มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงานมากกว่า มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงานน้อยกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงานเกิน 10 ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงานไม่เกิน 10 ปี

2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือนจากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

2.2.1 รายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มาก คือรายได้ตั้งแต่ 20,000 ขึ้นไป มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่า

2.2.2 รายจ่ายต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานกลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายร้อยละ 50 ขึ้นไปของรายได้มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายน้อยกว่า

2.3 ปัจจัยด้านจิตวิทยา ประกอบด้วย การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ และทัศนคติต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ จากการศึกษาพบว่า

2.3.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสาร นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าแหล่งข้อมูลข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน แต่ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารถี่กว่าจะมีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารถี่น้อยกว่า

2.3.2 ทัศนคติต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการวางแผนการเงินแล้ว

3.1 ปัจจัยด้านประชากร

3.1.1 อายุ อายุที่ต่างกันมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีระดับความเห็นด้วยเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกี่ยวกับการวางแผนการปลดเปลื้องหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุและการวางแผนงบประมาณรายรับและรายจ่าย

3.1.2 อายุการทำงาน อายุการทำงานต่างกัน มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีระดับความเห็นด้วยเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มที่มีอายุการทำงานไม่เกิน 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกี่ยวกับการวางแผนงบประมาณรายรับและรายจ่าย

3.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

3.2.1 การศึกษา ระดับการศึกษาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้วยด้านการศึกษาวិธีการจัดสรรเงินเพื่อให้อสามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อนสูงกว่า ผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 รวมทั้งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้วยสูงกว่าในอีก 3 ด้าน คือ การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และ อสังหาริมทรัพย์ การวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ และการวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ – รายจ่ายทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2 รายได้ รายได้ที่ต่างกัน มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 40,000 บาทขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้วยในทุกด้านสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่า

3.3 ปัจจัยด้านจิตวิทยา

3.3.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กลุ่มตัวอย่างที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้วยในทุกด้านสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้าน

การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก อสังหาริมทรัพย์ และการวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากการปรึกษา สันทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลต่างๆ มีระดับความเห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่องการวางแผนปลดปล่อยหนี้สิน

3.3.2 ทักษะคิดต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ทัศนคติต่างกัน มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับทัศนคติในเรื่องการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านยอมรับและเข้าใจเกี่ยวกับสภาพทางการเงินในอนาคตของตนเอง และทัศนคติในเรื่องการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านสามารถมีทรัพย์สินเงินทองเก็บไว้ใช้ได้ตลอดชีวิตและไม่ทำให้เกิดหนี้สินภายหลังเกษียณอายุ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เห็นด้วยในด้านวางแผนเกี่ยวกับการปลดหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ ด้านวางแผนเกี่ยวกับงานประมาณรายรับ – รายจ่ายทุกด้านและด้านการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณได้อย่างไม่เดือดร้อน นอกจากนี้ในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติในเรื่องการไม่วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของบุตรหลานที่ต้องดูแล มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้วยสูงกว่ากลุ่มที่เห็นด้วยในด้านการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุ

4. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของอาจารย์ต่อเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

4.1 ระดับความคิดเห็นของเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแล้วและกลุ่มที่ยังไม่ได้วางแผนมีความคิดเห็นเห็นด้วยเหมือนกันในเรื่องการมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน และเรื่องการมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

4.2 ความสัมพันธ์ของคณะกับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

คณะที่บุคลากรสังกัดมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน บุคคลที่สังกัดคณะที่แตกต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องการเริ่มวางแผนหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

4.3 ปัจจัยอื่นๆ กับระดับความคิดเห็นของเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

4.3.1 อายุ อายุต่างกันมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่อายุน้อยกว่า 40 ปี มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าบุคคลที่มีอายุระหว่าง 41 ถึง 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินใกล้เกษียณอายุการทำงาน และการมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

4.3.2 สถานภาพสมรส สถานภาพสมรสต่างกัน มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่างกัน ผู้ที่สมรสมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน รวมทั้งเรื่องการขาดการสนับสนุนจากหน่วยต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ส่วนผู้ที่หย่าหรือเป็นหม้ายมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าผู้สมรสและโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องหน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

4.3.3 รายได้ รายได้ต่างกันมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 40,000 บาทขึ้นไป มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำกว่าบุคคลที่มีรายได้น้อยกว่าในเรื่องการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานควรเริ่มวางแผนเมื่อใกล้เกษียณอายุ

4.3.4 รายจ่าย รายจ่ายต่างกันมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายไม่เกินร้อยละ 50 ของรายได้มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายเกินร้อยละ 50 ของรายได้ต่อเดือน ในเรื่องการมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นและกลุ่มที่มีรายจ่ายเกินร้อยละ 80 ของรายได้ต่อเดือนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายไม่เกินร้อยละ 50 ของรายได้ต่อเดือน ในเรื่องการมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

4.3.5 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกันมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่างกัน ผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารและมีความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่เคยรับรู้ข่าวสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ และการทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่าในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมี ปัจจัย 3 ด้านที่มีผลต่อการวางแผนการเงิน คือ ปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย อายุ และ อายุการทำงาน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วยรายได้ต่อเดือน และรายจ่ายต่อเดือน ปัจจัยด้านจิตวิทยา คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ได้วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแล้ว ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ประกอบไปด้วย อายุ อายุการทำงาน การศึกษา รายได้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และทัศนคติต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุการทำงาน

อายุ พบว่าอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานที่ต่างกันจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า จะมีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่ากลุ่มที่อายุน้อยกว่า ทั้งนี้อาจเป็นสาเหตุเนื่องมาจากผู้ที่มีอายุมากกว่ามักจะมองเห็น

ถึงความจำเป็นและความสำคัญของการดำเนินชีวิตภายหลังเกษียณอายุการทำงานได้ชัดเจนกว่า เนื่องจากเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวมากกว่าผู้ที่อายุน้อยกว่า ที่ยังมองเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัวและยังอีกนานกว่าเวลานั้นจะมาถึงตัว สอดคล้องกับคำอธิบายเรื่องระยะต่างๆ ของการเกษียณอายุของ Atchley (1994) ซึ่งอธิบายถึงระยะเวลาหนึ่งของการเกษียณ เรียกกัันว่า ระยะก่อนเกษียณ (Pre-retirement) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ช่วงคือ ระยะก่อนเกษียณนานๆ (Remote phase) ซึ่งเป็นระยะที่ผู้ทำงานยังไม่รู้สึกวิตกกังวลต่อการเกษียณ ซึ่งอาจมาจากสาเหตุที่ยังมีอายุน้อย และระยะใกล้เกษียณ (Near Phase) ซึ่งเป็นระยะที่ผู้ทำงานเริ่มวิตกต่อบทบาทการดำเนินชีวิตในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ สุขภาพ รายได้ หรือสังคมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับผู้ทำงานที่มีอายุสูงขึ้น

นอกจากนี้ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุมากกว่ามีระดับความเห็นด้วยเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มที่อายุน้อยกว่าเกี่ยวกับการวางแผนการเงินเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณอายุและการวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ - รายจ่ายทุกด้านมากกว่ากลุ่มที่อายุน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มีอายุมากกว่าก็ยิ่งใกล้วันเกษียณเร็วกว่าและเมื่อถึงวันที่ต้องเกษียณอายุการทำงาน ย่อมหมายถึงว่ารายได้ประจำที่เคยรับจะหมดไปหรือลดน้อยลงไป ซึ่งทำให้ผู้ที่มีอายุมาก หรือมีอายุใกล้เกษียณให้ความสำคัญกับเรื่องของภาระหนี้สิน เรื่องการทำงานงบประมาณให้ชัดเจน ดังนั้นผู้ที่มีอายุมากกว่าจึงมีการวางแผนการเงินหลังเกษียณมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่าทั้งนี้เพื่อจะได้สามารถดำเนินชีวิตหลังเกษียณได้อย่างราบรื่น ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของวันชัย แก้วสุมาลี (2552) พบว่าอายุมากกว่าจะมีการเตรียมตัวเกษียณอายุการทำงานมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า

อายุการทำงาน พบว่าอายุการทำงานที่ต่างกันส่งผลต่อการวางแผนการเงินต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีอายุการทำงานเกิน 10 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงานน้อยกว่า 10 ปี กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงานมากกว่าจะมีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่าผู้ที่มีอายุการทำงานน้อยกว่า ทั้งนี้อาจเป็นสาเหตุเนื่องจากผู้ที่มีอายุการทำงานมากกว่า จะมีประสบการณ์และเข้าใจในการจัดการด้านการเงินมากกว่า เนื่องจากทำงานมานาน รู้วิธีการจัดสรรเงินเดือนที่ได้ เข้าใจถึงสวัสดิการที่ตนจะได้รับ ทำให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละเดือนในแต่ละปี ในอนาคต รวมถึงว่าเมื่อถึงวันเกษียณ สถานะทางการเงินของตนจะเป็นอย่างไร ดังนั้นควรออมและลงทุนอย่างไร มีรายรับเท่าไร ควรใช้จ่ายอย่างไร ซึ่งจะส่งผลให้มีการทำการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

นอกจากนี้ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน แล้ว ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงานมากกว่ามีระดับความเห็นด้วย เฉลี่ยมากกว่ากลุ่มที่มีอายุการทำงานน้อยกว่า เกี่ยวกับการวางแผนงบประมาณรายรับและรายจ่าย ซึ่งผลของการศึกษาในครั้งนี้ สอดคล้องกับ พัฒนี ทองพิง (2555) ที่พบว่าอายุงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญอันดับที่ 5 ที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินเมื่อยามเกษียณอายุครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

รายได้ พบว่ารายได้ที่ต่างกันส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีรายได้ ตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไปและกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่าจะมีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่า นอกจากนี้ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการวางแผนการเงินหลัง

เกษียณอายุการทำงานแล้ว พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้วยในทุกด้านของการวางแผนการเงินสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า ทั้งนี้อาจเป็นสาเหตุเนื่องจากผู้ที่มีรายได้มากกว่าย่อมมีความคล่องตัวทางการเงินมากกว่า สามารถที่จะทำการตัดสินใจในการจัดสรรเงินไปในด้านต่างๆ เช่น การลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ การออมเงินได้สะดวกมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ดังนั้นโอกาสการตัดสินใจในการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานที่ถูกต้องจึงมีมากกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ Van Derhei และ Copeland (2010) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินหลังเกษียณอายุของคนในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าคนที่มีรายได้น้อยกว่ามีความเสี่ยงที่จะประสบปัญหาทางการเงินหลังเกษียณอายุซึ่งผลของการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของวันชัย แก้วสุมาลี (2552) ที่พบว่าผู้ที่มีรายได้ที่สูงกว่าจะมีการเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า

รายจ่าย ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแล้ว รายจ่ายไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน แต่ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบว่า รายจ่ายที่แตกต่างกันส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายร้อยละ 50 ขึ้นไปของรายได้ มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีรายจ่ายสูง ช่องทางในการสูญเสียย่อมสูงกว่าผู้ที่มีรายจ่ายน้อยกว่า รวมทั้งมีความกังวลและไม่มั่นใจต่ออนาคตในยามเกษียณ ดังนั้นจึงต้องมีความระมัดระวังทางการเงินมาก และเพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะไม่ประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุจึงมีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจความคิดเห็นของประชากรอายุระหว่าง 18 – 59 ปี เกี่ยวกับความรู้และการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่วัยชรา ของวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2550) จากการศึกษาพบว่า การเตรียมการเพื่อยามสูงอายุ สิ่งที่มีการเตรียมการมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือการสะสมเงินทอง ทรัพย์สิน

การศึกษา ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน แต่ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุแล้วพบว่าผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้วยในการวางแผนการเงินด้านต่างๆ สูงกว่าผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพ ทำให้คนมีความรู้เพิ่มขึ้นซึ่งรวมถึงความรู้ทางการเงินด้วย และเมื่อจบการศึกษาในระดับที่สูงย่อมส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้นในขณะที่ค่าใช้จ่ายอาจไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก จึงทำให้มองเห็นถึงช่องทางในการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานซึ่งมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับงานของ Robinson, Demetre, Corney, 2010) ศึกษาถึงปัจจัยที่สำคัญอื่นๆ ที่ส่งผลไม่ทางตรงก็ทางอ้อมต่อการวางแผนชีวิตในวัยเกษียณอายุ เช่น การเป็นคนมีความรอบคอบ มีความระมัดระวังสูง มีเป้าหมายหลังเกษียณอายุที่ชัดเจน และมีความรู้ด้านการเงิน

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ พบว่าการรับรู้และไม่เคยรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่า การรับรู้ข่าวสารจะมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้บุคคลตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ยิ่งได้เปิดรับรู้ข่าวสารมากเท่าใด ก็ยิ่งช่วยให้มีข้อมูลในการคิดวิเคราะห์ได้มากขึ้นโดยที่แม่คคอมพ์และเบคเกอร์

(McCombs and Becker, 1979 : 51 -52) มีแนวคิดว่าคุณค่าของข่าวสารจะไปเปิดรับข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ เพราะข่าวสารจะทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของคนต่อสถานะหรือเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวเพื่อการตัดสินใจโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันนอกจากนี้ในการศึกษาพบว่า ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารจะมีผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับข่าวสารอย่างต่อเนื่อง มักจะทำให้บุคคลเกิดความสนใจและพยายามในการที่จะเข้าใจ และจดจำข่าวสารที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้วยในทุกด้านของการวางแผนการเงินสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสาร ยกเว้นด้านการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน และการวางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเกินไปและไม่มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข้อมูลข่าวสารก็ให้ความสำคัญกับการวางแผนปลดเปลื้องหนี้สินเช่นกัน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2555) ที่พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

ทัศนคติต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุการทำงาน จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบว่าทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน แต่ในกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานแล้ว พบว่าการมีทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ไม่ว่าจะในด้านของการยอมรับเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการเงินในอนาคต เรื่องการออมไม่สร้างภาระหนี้สิน การไม่ถือว่าเป็นหน้าที่ของบุตรหลานที่ต้องมาดูแลส่งผลการวางแผนในการดำเนินชีวิตหลังเกษียณ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของงบประมาณรายรับ – รายจ่าย เรื่องการปลดเปลื้องหนี้สินให้หมดสิ้นก่อนเกษียณ อันแสดงให้เห็นถึงการยอมรับได้ในเหตุการณ์ที่ต้องเกิดขึ้นในอนาคตสามารถที่จะปรับตัวได้และคาดการณ์การดำเนินชีวิตในอนาคตได้ การมีทัศนคติที่ดีจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ดังคำอธิบายของพีชบายม์ และไอเซน (Ajzen & Fishbein, 1980: 67 อ้างถึงในวันชัย แก้วสุมาลี: 53) ที่กล่าวว่า หากบุคคลมีทัศนคติที่ดีรวมกับองค์ประกอบอื่นๆ ที่กระตุ้นให้ปฏิบัติแล้ว บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติมากกว่าบุคคลที่มีทัศนคติไม่ดี ดังนั้นในกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการวางแผนงานการเงินแล้ว และมีทัศนคติที่ดีต่อการเกษียณก็จะสามารถปรับตัวได้อย่างไม่ลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วันชัย แก้วสุมาลี (2552) พบว่าทัศนคติต่อการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงาน

เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่ามีปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานด้วย

การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานควรทำเมื่อใกล้เกษียณ พบว่ามีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านรายได้และการรับรู้ข่าวสารข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายได้สูง และเคยได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนการเงิน มีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วยในเรื่องการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานว่าควรทำเมื่อใกล้เกษียณ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีระดับรายได้สูงมีโอกาสมากกว่า มีความคล่องตัวทางการเงินมากกว่า และยิ่งหากได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอยิ่งทำให้เกิดความคิดและมองหาแนวทางในการวางแผนการเงินอย่างรอบคอบมากขึ้น

การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่ามีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสาร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารมีความคิดเห็นว่า การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องจากแนวคิดหรือทัศนคติที่มีอยู่ในตัวของหลายคนว่า ถึงแม้จะทำงานหนักแต่ก็ไม่มีทรัพย์สินหรือรายได้มากมายพอที่จะต้องการการวางแผนการเงินหลังเกษียณ และยังเป็นผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุเลยก็ยังไม่เห็นความสำคัญของเรื่องนี้ และไม่เห็นความจำเป็นแต่อย่างใด

การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่ามีความสัมพันธ์กับอายุ สถานภาพสมรส และรายจ่าย โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย มีสถานภาพสมรส และมีรายจ่ายสูง มีความคิดเห็นด้วยว่า การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่อายุน้อยอาจมีอายุการทำงานน้อยยังมีรายได้ไม่พอต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ส่วนผู้ที่มีสถานภาพสมรสส่วนใหญ่มักมีระดับการใช้จ่ายมากกว่าในการดำเนินชีวิตเพียงคนเดียวทำให้มีรายได้เหลือเก็บน้อยเช่นเดียวกันกับผู้ที่มีรายจ่ายเกินร้อยละ 50 ของรายได้ต่อเดือน ที่ต้องพยายามจัดสรรรายได้ที่เหลืออีกเพียงครึ่งหนึ่งหรือน้อยกว่าให้สามารถอยู่ได้อย่างพอเพียงกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งเหล่านี้จึงเป็นเหตุที่ทำให้ไม่เกิดความสนใจต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

การมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่ามีความสัมพันธ์กับรายจ่าย โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายสูงเห็นด้วยกับการมีเงินออมไม่เพียงพอจะเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอาจไม่เคยจัดทำประมาณการเงินที่ต้องการเพื่อไว้ใช้จ่ายในวัยเกษียณ เมื่อได้รายได้มาเท่าไรก็ไม่เคยเก็บส่วนหนึ่งเก็บไว้นำไปเป็นค่าใช้จ่ายหมด โดยทุกๆ ไปแล้วเวลาในการหาเงินจะอยู่ในระหว่าง 30 – 40 ปี แต่เงินที่หามาได้นี้จะต้องเอามาใช้ต่อไปจนถึงอายุ 70 – 85 ปี ซึ่งหากไม่มีการประมาณการทางการเงิน ไม่มีการจัดสรรการออมเกิดขึ้นก็จะส่งผลกระทบต่อแนวทางในการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานในรูปแบบต่างๆ

การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่ามีความสัมพันธ์กับอายุ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยเห็นด้วยว่าการมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่อายุน้อย เพิ่งเริ่มทำงานส่วนใหญ่รายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต แต่อาจไม่เหลือพอที่จะเก็บออม หรืออาจมีพอเก็บออมแต่นำไปใช้จ่ายหมด เนื่องจากอายุน้อยยังมองไม่เห็นความสำคัญของการออม ซึ่งไม่ว่าจะเป็นเหตุผลในด้านใดก็ตามย่อมหมายถึงการหามาได้และใช้ไปวัน ๆ แต่หากวันใดที่มีใช้จ่ายเกินตัวเกินกว่าเงินเดือนที่ได้รับ ภาระการเป็นหนี้สินก็จะเกิดขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานในอนาคตด้วย

หน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่ามีความสัมพันธ์กับสถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างที่หย่าหรือเป็นหม้ายเห็นด้วยกับการที่หน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานมากกว่าผู้สมรสและโสด ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานภาพความเป็นอยู่สำหรับผู้ที่อยู่ในสถานะ

หย่าหรือเป็นหม้ายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอาจจะเป็นทั้งเรื่องที่อยู่อาศัยและการเงินที่ต้องมีการปรับตัวทำให้ต้องมีความระมัดระวังและรอบคอบในการดำเนินชีวิตมากกว่า ดังนั้นจึงต้องการได้รับการส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเป็นอย่างมากเพื่อการวางแผนการชีวิตในอนาคต

การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่ามีความสัมพันธ์กับสถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้วเห็นด้วยกับการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้วมีความรอบคอบทางด้านการเงินมากกว่าคนโสด เนื่องจากมีความรับผิดชอบในเรื่องของค่าใช้จ่ายมากกว่าจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนในเรื่องนี้มากกว่าคนโสด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะในการนำไปใช้เป็น 2 ข้อ คือ

1. จากการศึกษา พบว่า อาจารย์บางส่วนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมหลังเกษียณอายุการทำงาน ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องนี้แก่บุคลากรทุกระดับอายุอย่างต่อเนื่อง
2. จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ควรได้รับความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินยามเกษียณอายุ ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายส่งเสริมการให้ข้อมูลข่าวสารทางด้านการเงิน รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการเงินก่อนเกษียณอายุการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปเป็น 2 ข้อ คือ

1. ในการศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาด้านการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตเพียงด้านเดียว ดังนั้นหากได้ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนด้านอื่นๆ เช่นการวางแผนด้านที่อยู่อาศัย ด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านการใช้เวลาก็จะเกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์มากยิ่งขึ้น
2. ในการศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น จึงควรมีการศึกษากลุ่มอาชีพอื่น เพื่อจะได้ทราบถึงข้อมูลการวางแผนการเงินหลากหลายมากขึ้น และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้กับกลุ่มอาชีพอื่นรวมถึงประชาชนทั่วไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมภาษาไทย

- กองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (2557). สรุปจำนวนบุคลากรสายวิชาการ ปี พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- กิริณ ลิมปยอม. (2557). 5 ขั้นตอนหลักในการวางแผนทางการเงิน. ค้นเมื่อ 28 เมษายน 2557, จาก cwweb.tu.ac.th/oth/org/rangsit/data/1174979024.pdf
- ทยณัฐ ชวนไชยสิทธิ์. (2552). รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนนทบุรี. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2555). รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนนทบุรี. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2557). ไทยจ่อเข้า “สังคมผู้สูงอายุ” เต็มตัวปี 68 ล่าสุดกว่า 1 ล้านคน นอนติดเตียง. ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2557, จาก <http://www.thairath.co.th>.
- ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ และ แพรวพรรณ มังคลา. (2554). การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร นำชัย เตชะรัตนะวิโรจน์, ประพิณ ลลิตภัทร, ศศนี ลิ้มพงษ์ และหทัยชนก เตชะรัตนะวิโรจน์. (2544). อายากรวย ต้องรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2550). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2550. ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2557, จาก <http://www.thaicentenaarain.mahidol.ac.th/tecic/index.php/about-elderly/book/55-elderlyreport2550>.
- บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมบัวหลวง จำกัด. (2553). การออมเพื่อเกษียณอายุ. ค้นเมื่อ 12 เมษายน 2557, จาก <http://link.newfundstoday.com/การออม-เพื่อเกษียณอายุ.html#more-300>.
- ประนอม โอทกานนท์. (2554). ชีวิตที่สุขสมบูรณ์ของผู้สูงอายุไทย หลักการ งานวิจัย และบทเรียน จากประสบการณ์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒน์ ทองพิง. (2555). การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ : กรณีศึกษาเฉพาะครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- พิมพ์พิมพ์ โปธิปักขีย์. (2550). ปัจจัยทางชีวสังคม ทักษะคิดต่อการเกษียณอายุ ความเครียดจากภาวะหนี้สินกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานของข้าราชการครูในจังหวัดพิจิตร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มธุริน วรศักดิ์. (2550). ปัจจัยทางชีวสังคม ทักษะคิดต่อการเกษียณอายุ และบุคลิกภาพกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงาน: ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานสายปฏิบัติการธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- มนสิการ กาญจนะจิตรา, สุภรต์ จรัสสิทธิ์ และชิ่งฤทัย กาญจนะจิตรา. (2555). เกษียณเมื่อไหร่ ให้ใครกำหนด?. ค้นเมื่อ 12 เมษายน 2557, จาก http://www2.ipsr.mahidol.ac.th/ConferenceVIII/ShowAbstract.php?article_id=16
- รสลิน วิทยวงษ์กั้วาฬ. (2550). ปัจจัยทางชีวสังคม สุขภาพจิต และความเข้มแข็งในการมองโลกกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานของข้าราชการก่อนเกษียณสังกัดกรมชลประทาน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัชนิกร วงศ์จันทร์. (2553). การบริหารการเงินส่วนบุคคล. กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์.
- วรวรรณ ชาราภูมิ. (2557). MoneyTips. ค้นเมื่อ 19 เมษายน 2557, จาก <http://www.manager.co.th/Science/ViewNews.aspx?NewsID=9560000012701>
- วันชัย แก้วสุมาลี. (2552). ความเชื่อ ทศนคติ และพฤติกรรมเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของคุณคนทำงานวัยผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). การสำรวจความคิดเห็นของประชากรอายุระหว่าง 18 - 59 ปี เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่วัยชรา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เรืองกุล. (2551). การศึกษาความต้องการในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการของข้าราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2553). หลักสูตรการวางแผนการเงิน ชุดวิชาที่ 4 การวางแผนเพื่อวัยเกษียณอายุ. กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- สมฤดี ธีมกิตติคุณ. (2550). การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานของคุณคนฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมประสงค์ ศิริวงศ์. (2539). สุขภาพจิตผู้สูงอายุ. วารสารการศึกษาพยาบาล, 7(2), 40-45.
- สมพจน์ พัดสุวรรณ (2559). สังคมผู้สูงอายุ The Series ตอนทศนคติที่เป็นพิษต่อการวางแผนการเงิน. ค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2559, จาก http://www.wealthguruconsulting.com/blog/retirement/fruitpoisoning_-_retirement/
- สุริรัตน์ สุระเดชะ. (2555). ของฟรีที่ต้องเตรียมรับมือให้ดี. ค้นเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.bangkokbiznews.co.th>.
- อุม่าพันธ์ เจริญยิ่ง. (2556). รู้จักกับ 6 แผนการเงิน. ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2557, จาก <https://truecareers.wordpress.com>.

บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ

- Adams, G. A., & Rau, B. L. (2011). Putting off tomorrow to do what you want today: Planning for retirement. *American Psychologist*, 66, 180-192. doi: 10.1037/a0022131
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall
- Allport, G. (1935). "Attitudes", in *A Handbook of Social Psychology*, ed. C. Murchison. Worcester, MA: Clark University Press, 789–844.
- Atchley, R.C. (1994). *Social Forces and Aging* (7thed.). Belmont, CA: Wadsworth.
- Chou, A. (2011). 5 Common Retirement Planning Mistakes (and How to Fix Them). Retrieved April 19, 2014, from <http://blog.fpaforfinancialplanning.org/2011/10/31/5-common-retirement-planning-mistakes-and-how-to-fix-them/>
- Employee Benefit Research Institute. (2013). EBRI's 2013 Retirement Confidence Survey: Received Savings Needs Outpace Reality for Many. Retrived April 12, 2014, from <https://www.ebri.org/pdf/briefspdf>.
- Helman, R., Adams, N., Copeland, C., & Van Derhei, J. (2013). *The 2013 Retirement Confidence Survey: Perceived Savings Needs Outpace Reality for Many* (Issue Brief No. 384). Washington, D. C.: EBRI. Retrieved from http://www.ebri.org/publications/ib/index.cfm?fa=ibDisp&content_id=5175
- Hershey, D. A., Henkens, K., & Van Dalen, H. P. (2010). Aging and financial planning for retirement: Interdisciplinary influences viewed through across-cultural lens. *International Journal of Aging and Human Development*, 70, 1-38. doi: 10.2190/AG.70.1.a
- Hunt, T. & Ruben, B. D. (1993). *Mass Communication: Producers*. New York: Harper College Publishers.
- Jalil, M.A., Razak, D.A., & Azam, S.M.F. (2013). Exploring Factors Influencing Financial Planning After Retirement: Structural Equation Modeling Approach. *American Journal of Applied Sciences*, 10(3), 270-279. doi: 10.3844/ajassp.2013.270.279
- Katz, A. (1950). *The Social Psychology of Organization* (2nd ed.) New York: John Wiley and Sons.
- Klapper, J.T. (1960). *The Effect of Communication*. New York: Free Press.
- Koposko, J.L., & Hershey, D.A. (2014). Parental and Early Influences on Expectations of Financial Planning for Retirement. *Journal of Personal Finance*, 13(2), 17-27.

- McCombs, M.E. and Becker, L.E. (1979). *Using Mass Communication Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Petkoska & Earl (2009). Understanding the influence of demographic and psychological variables on retirement planning. *Psychology and Aging, 24*, 245-251. doi: 10.1037/a0014096
- Robinson, O. C., Demetre, J. D. & Corney, R. (2010). Personality and retirement: Exploring the links between the Big Five personality traits, reasons for retirement and the experience of being retired. *Personality and Individual Differences, 48*, 792-797. doi: 10.1016/j.paid.2010.01.014
- Schermerhorn, J. R. (2000). *Management* (7th ed). New York: John Wiley & Sons.
- Schramm, W. (1973). *The Process and Effects of Mass Communication*. University of Illinois Press.
- VanDerhei, J., & Copeland, C. (2010). *The EBRI retirement readiness rating: Retirement income preparation and future prospects*. (Issue Brief No.344). Washington, D. C.: EBRI. Retrieved from http://ebri.org/publications/ib/index.cfm?fa=ibDisp&content_id=4593

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามโครงการวิจัย
เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานของ
อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 ทศคติต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ข้อ 3.1 และข้อ 3.2 รวมจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 4 คำถามเพิ่มเติม ข้อ 4.1 และข้อ 4.2 รวมจำนวน 9 ข้อ

กรุณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นหรือเหตุผลของท่านตามความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะเก็บข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับและนำไปใช้ในเชิงวิชาการเท่านั้น โดยผลที่ได้จากการศึกษาจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการให้ความรู้ด้านการวางแผนการเงินเพื่อนำไปสู่แนวทางการเตรียมความพร้อมทางด้านการเงินก่อนเกษียณอายุการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่าน ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนัญญา โปราณานนท์
ดร.วันวิฐุ สรณารักษ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับข้อเท็จจริงของตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ไม่เกิน 40 ปี 41-50 ปี 50 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพสมรส โสด สมรส หม้าย/หย่า
4. ภาวะสุขภาพปัจจุบัน แข็งแรง เจ็บป่วยบ้างเล็กน้อย สุขภาพไม่แข็งแรงเจ็บป่วยบ่อย
5. อายุการทำงาน ไม่เกิน 10 ปี 11-20 ปี 20 ปีขึ้นไป
6. ประเภทบุคลากร ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย อาจารย์อัตราจ้าง
7. การศึกษาสูงสุด ปริญญาโท ปริญญาเอก
8. รายได้ต่อเดือน (ทั้งเงินเดือนและรายได้พิเศษ)
 - ไม่เกิน 20,000 บาท 20,001-40,000 บาท 40,000 บาท ขึ้นไป
9. รายจ่ายต่อเดือน
 - ไม่เกินร้อยละ 50 ของรายได้ต่อเดือน
 - ร้อยละ 51-80 ของรายได้ต่อเดือน
 - ร้อยละ 80 ขึ้นไป
10. ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานหรือไม่
 - ไม่เคย (กรุณาข้ามไปทำ ตอนที่ 2) เคย
11. ในกรณีที่ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวสารใดมากที่สุด
 - หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร
 - เอกสารเผยแพร่ความรู้จากหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานที่ท่านปฏิบัติงานอยู่
 - โทรทัศน์ และวิทยุ
 - เว็บไซต์ เว็บบอร์ด อินเทอร์เน็ต
 - ปรัชญา สันทนา แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับบุคคลกลุ่มต่างๆ
 - อื่นๆ โปรดระบุ.....
12. ในกรณีที่ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน โปรดระบุความถี่ในการรับรู้ข่าวสารของท่าน
 - ได้รับทุกเดือน ได้รับทุก 3-6 เดือน ได้รับทุก 6 เดือนขึ้นไป

ตอนที่ 2 ทักษะคิดต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุงาน

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะคิดต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1	การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเป็นเรื่องจำเป็นต่อการดำรงชีวิต		
2	การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านยอมรับและเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเงินในอนาคตของตนเอง		
3	การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้ท่านสามารถมีทรัพย์สินเงินทองเก็บไว้ใช้ได้ตลอดชีวิต และทำให้ไม่เกิดหนี้สินภายหลังเกษียณอายุ		
4	ท่านไม่วางแผนการเงินหลังเกษียณอายุ เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของบุตรหลานที่ต้องดูแล		
5	การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุทำให้เกิดความเครียด รู้สึกกดดัน และไม่อยากเตรียมการล่วงหน้า		

ตอนที่ 3 การวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

3.1 ปัจจุบันท่านได้มีการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานหรือไม่

ยังไม่ได้วางแผน (กรุณาข้ามไปทำตอนที่ 4) วางแผนแล้ว

3.2 **คำชี้แจง** โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	ท่านได้ศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน					
2	ท่านได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มรดก และอสังหาริมทรัพย์					
3	ท่านได้หาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่างๆ เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล และความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม เป็นต้น					
4	ท่านได้วางแผนสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ เช่น การนำเงินฝากธนาคาร การซื้อบ้าน คอนโดมิเนียมหรือที่ดิน					
5	ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับการการปลดปล่อยหนี้สินให้หมดก่อนเกษียณอายุ					
6	ท่านได้วางแผนเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ-รายจ่ายทุกด้าน เช่น รายจ่ายด้านสุขภาพภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้า					

ตอนที่ 4 คำถามเพิ่มเติม

4.1 คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1	ท่านคิดว่าควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน					
2	ท่านคิดว่าควรเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานเมื่อใกล้เกษียณอายุ					
3	การทำงานหนักเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
4	การมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
5	การมีเงินออมไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
6	การมีหนี้สินเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
7	ท่านคิดว่าหน่วยงานต้นสังกัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					
8	การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน					

4.2 ข้อเสนอแนะในการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงาน

ท่านมีข้อเสนอแนะในการวางแผนการเงินหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือจากทุกท่าน
คณะผู้วิจัย

ประวัติคณะผู้วิจัย

หัวหน้าคณะผู้วิจัย

1. นางอนัญญา โปราณานนท์
Mrs. Arnunya Porananond
2. 3101501682265
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
4. หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
โทร. 02 - 244 - 5760
Email : arnunya @gmail.com
ที่อยู่ : 135/56 หมู่บ้านศาลายานิเวศน์ ถนนพุทธมณฑล สาย 4
อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
โทร. : 081 - 742 - 3378
5. ประวัติการศึกษา
ศบ. (การเงินการธนาคาร) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
MBA (General Management) Manuel L. Quezon University, Philippines
Ph.D. (Business Management) Manuel L. Quezon University, Philippines
6. สาขาที่มีความชำนาญพิเศษ
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
7. งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว
 - ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการทำประกันชีวิตของอาจารย์สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
 - สภาวะแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการเป็นผู้ประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของนักศึกษาโปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ผู้วิจัย

1. นางสาววันวิธู สรณารักษ์
Miss Wanvitu Soranarak
2. 3100101196885
3. อาจารย์
4. หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
โทร. 02 - 244 - 5760
Email : wanvitu@gmail.com
ที่อยู่ : 545 ซอยสันติคาม 4 ถนนสุขุมวิท 109 ตำบลสำโรงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ 10270
โทร. : 081 - 296 - 5454
5. ประวัติการศึกษา
ศบ. (เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ศม. (การพัฒนาเศรษฐกิจ) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
MA (Applied Economics) Western Michigan University, U.S.A.
Ph.D. (Economics) Howard University, U.S.A.
6. สาขาที่มีความชำนาญพิเศษ
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
7. งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว
 - การศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจภายในจังหวัดของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สุโขทัย และกำแพงเพชร
 - การวิจัยชุมชนเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาชุมชนมัสยิดมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย